

"Att sätta datum för eurons införande är ett positivt tecken för finansmarknaden, marknadens aktörer och allmänheten."

EUs ekonomiska och penningpolitiska taleskvinna Amelia Torres om Donald Tusks euro-uttalande **sid 15**

INDUSTRI sid 2

Svenska KABE gör mindre husvagnar i Polen

FINANS sid 3

SEB tar hand om polska förmögenheter

LIVSMEDEL & JORDBRUK sid 6

Royal Unibrew stängs ut från majoritet i Perla?

BYGG & FASTIGHET sid 8

Pirelli Pekao bygger stort och köper Polnord?

HANDEL & SERVICE sid 10

TriGranit i mixprojekt för 0,5 mdr. EUR i Krakow

IT & MEDIA sid 11

Italienska Eutelia lämnar polskt mobilteleprojekt

TRANSPORT & LOGISTIK sid 12

Global strid om polska helikopterföretaget PZL Swidnik

ENERGI & MILJÖ sid 14

Statliga Enea till börser i oktober

EKONOMI & POLITIK sid 16

Inga fler lätta vinster för företagen, enligt GUS

Om Polen inför euron 2011 eller 2012 är inte viktigt. Det viktiga är regeringens beslutsamhet att nå målet.

Bild: news2biz arkiv

Polen redo för euron 2011, enligt Donald Tusk

"Vi kommer att vara redo 2011. Det är en ambitiös men realistisk plan," sade Polens premiärminister Donald Tusk i en officiell bekräftelse av regeringens mål att införa euron.

Ekonomiska iakttagare välkomnar den polska regeringens uttalande och håller med om att landet kan klara Maastricht-kraven om bl a inflationsmål och underskott på statsbudgeten innan slutet av 2011. Det skulle göra 2012 till ett historiskt år för den polska valutan.

sid 15

Industrin störttycker

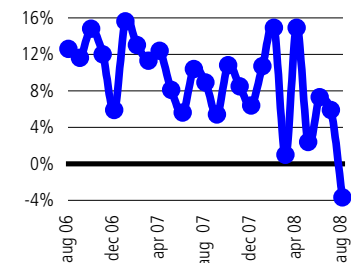
Industriproduktionen minskade med 3,7% på årsbasis och 8,1% på månadsbasis i augusti, vilket väcker oro. Vissa hoppas det var en engångshändelse.

Polens många exportföretag börjar känna av den senare tidens försämring i den västeuropeiska ekonomin.

Nu hänger den polska tillväxten på de inhemska konsumenterna. Och de blir alltmer pessimistiska.

sid 2

Industriproduktion, årsbasis

De viktigaste uppdateringarna i denna utgåva

Industriproduktionen (**sid 2**), bostadsbyggande (**sid 8**), inflation och löner (**sid 16**). Se nyckeltal **sid 17-20**.

Affärsfolk talar med **news2biz** POLAND

KABEs Alf Ekström om polska husvagnar (**sid 2**)

Contecs Erik Villadsen om affärer i Polen under tio år (**sid 2**)

SEBs Antoni Leonik om väldigt rika polacker (**sid 3**)

TSYSs Jerzy Switek om betaltjänster (**sid 4**)

Leinonens Tomi Ranta om polsk bokföring (**sid 6**)

Securitas' Gisela Lindstrand om nya uppköp (**sid 11**)

IK Invests Charlotte Laveson om köp av Axtone (**sid 13**)

Northrup Newsletters ger ut liknande affärsmagasin om Estland, Lettland, Litauen och Kina. Som prenumerant har du tillgång till ditt lands utgåva sex år tillbaka via vårt online-arkiv på www.news2biz.com. För fleranvändarprenumeration kontakta customer@news2biz.com eller tel +45 33 33 07 20.

INDUSTRI

NERGÅNG?

Industriproduktionen ner med 3,7% på årsbasis

Industriproduktionen föll med 3,7% på årsbasis och 8,1% på månadsbasis i augusti, vilket väcker oro för den polska ekonomins tillstånd. Resultatet för augusti är den sämsta industriproduktionen sedan april 2005, och det ligger långt under snittprognosen.

"En produktionsminskning skedde i 20 av 29 industribranscher, särskilt i exportbranscherna, till exempel bilar och möbler," säger Emil Szweda, ekonom vid **Open Finance**, till *news2biz* POLAND. "Den ekonomiska nergången i Västeuropa påverkar exportföretagen och därmed trenden i hela ekonomin på ett tydligt sätt."

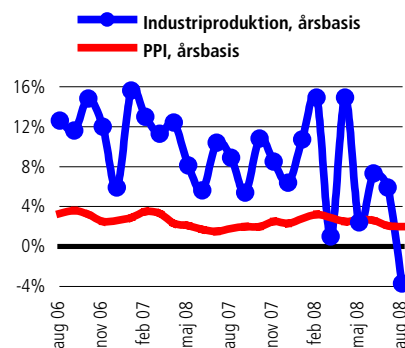
Den säsongskorregerade siffran var aningen bättre med 1,2% på årsbasis och minus 2,8% på månadsbasis, men det är ändå långt ifrån tillfredsställande. Experterna frågar sig om det är en engångshändelse eller början på den fruktade avmattningen. Under åtta månader ökade industriproduktionen med 6,7% på årsbasis.

"Den ekonomiska tillväxten hänger nu på konsumenterna. Ytterligare räntehöjningar kan leda till en minskning av kon-

sumtionen, men Penningpolitiska rådet kan ändå välja att höja kostnaden för lån i oktober för

att sänka inflationen inför det planerade införandet av euron under 2012."

Industriproduktion och PPI

Källa: Statistiska centralbyrån GUS

Situationen är betydligt bättre i byggindustrin, där produktionen i augusti var 5,9% större än i samma månad 2007. I jan-aug var årsförbättringen 15,4%.

Vi har talat med

Emil Szweda pr@open.pl
Telnr +48 22 541 5120 (växel)

HUSVAGNAR

Svenska KABE gör husvagnar i Polen

KABE, en svensk tillverkare av husvagnar och släp, har börjat tillverka husvagnar i Polen. Hittills har svenskarna planerat för en tillverkning på 200 husvagnar om året vid **Niewiadów** i Ujazd mellan Warszawa och Krakow.

"Vi ville ha en mindre husvagn, som kan dras med en mindre bil, och det är vad vi gör i Polen. Vi är säkra på att vi kan sälja 200 husvagnar om året, men vi får vänta och se hur det blir med en eventuell produktionsökning," säger KABEs VD Alf Ekström till *news2biz* POLAND.

Niewiadów är en polsk tillverkare av husvagnar och släp som har gjort släp för KABE tidigare, men KABE har inget ägande i företaget. De polska husvagnarna säljs inte som KABE-vagnar, utan under det nya märket *Eximo*. Alf Ekström beräknar att ett tiotal anställda deltar i KABEs tillverkning i Ujazd.

Men han förnekar att intresset för små husvagnar hänger samman med bensinpriset och den stigande försäljningen av småbilar.

En Eximo från Polen.

Foto: KABE

"Det finns i grunden två husvagnstyper. Den ena körs till uppställningsplatsen i början av säsongen och körs sedan hem

för förvaring över vintern. Dessa husvagnar kan vara stora, eftersom de dras av en speciell bil. Den andra typen är den som faktiskt kör omkring. Den måste vara mindre, så utrustningen och komforten är sämre, och det är den typen vi tillverkar i Polen," säger han.

Alf Ekström förnekar också att det finns planer på att flytta den reguljära tillverkningen av KABE till Polen eller något annat land.

"Produktionen stannar i Tenhult [utanför Jönköping, red.]. En förflyttning skulle innebära alltför många problem med standard och kundernas krav när det gäller brandsäkerhet, elinstallationer och interiör," säger han."

Under 2007 omsatte KABE 1,4 mdr. SEK på en försäljning, som till 45% sker i Sverige, medan resten kommer från de andra nordiska länderna. Koncernen gick med en vinst på 80 milj. SEK och hade 440 anställda. KABEs standardhusvagnar kostar från 250 000 SEK, medan Eximo kostar från 100 000 SEK.

Vi har talat med

Alf Ekström alf.ekstrom@kabe.se
Telnr +46 36 39 37 00 (växel)

AUTOMATER

Contec firar 10 år med expansion

"Hur i all världen kan du starta företag i Polen, till på köpet inom industriautomater?" var en vanlig fråga till utlands-

dansken Erik Villadsen, grundare av automatföretaget **Contec** i Komorniki utanför Pozn, när han startade företaget 1998.

"För oss stod det klart då att den polska industrin måste modernisera och automatisera produktionen drastiskt för att klara den hårda världskonkurrensen. Dessutom startade flera västerländska företag outsourcing, så efterfrågan på automatiseringsprodukter bara ökade och ökade," säger Contecs VD Erik Villadsen till *news2biz* POLAND.

Enligt Erik Villadsen var och förblir Polen en utmaning, men också ett land med stora möjligheter.

"Personalen är välutbildad och det har varit ett stort nöje under åren att arbeta med bra och motiverad personal."

"Vi arbetade hårt med att hitta en basgrupp av kvalitetsprodukter, särskilt sensorer, där efterfrågan var mycket stor, och lyckades få tag i de bästa produkterna från Schweiz, Tyskland och Danmark. Vid sidan av vårt exklusiva program började vi också erbjuda service på hög nivå genom att importera nästan vilken reservdel som helst," säger han.

Maskiner och kompletta produktionslinjer importerades från hela världen, och bristen på reservdelar lokalt var ett stort problem för företagen. För att hjälpa kunderna och täcka in hela den polska marknaden, öppnades fyra kontor på olika platser.

Nu vill Contec bygga 400 kvm kontor och lagerlokaler på en tomt om 2 000 kvm som företaget äger. Det slutliga bygglovet har inte kommit än, så danskarna har inlett ett samarbete med en lokal arkitektbyrå för att hantera relationerna med myndigheterna.

"Det har varit en utmaning att bygga upp ett företag i det här landet. De första åren före EU-inträdet, fick vi till och med en känsla av att myndigheterna inte ville att vi skulle lyckas. Vi löste det ena problemet efter det andra, men än idag skapar byråkratin problem. Efter tio år är vi mitt uppe i en expansion av verksamheten som kräver nya lokaler. Komorniki ska även i fortsättningen vara vår bas, men vi måste mobilisera allt tålamod vi kan i väntan på bygglovet," säger han.

Contec ägs av Erik Villadsen och hans son Kim. Företaget har 10 anställda och har anställt två externa säljare för att öka täckningen av den polska marknaden.

Vi har talat med

Erik Villadsen ev@contec-net.pl
Telnr +48 61 810 83 50 (växel)

I KORTHET

- **PLAST** **Hellermann Tyton**, amerikansk tillverkare av vajer, kabel och komponenter, har fått tillstånd att starta verksamhet i Slupca 70 km öster om Poznan i Lodz särskilda ekonomiska zon. Företaget ska investera 58 milj. PLN och anställa 200 personer.

- **MASKINER** Det polska gruvmaskinföretaget **Famur** har fattat beslut om att bygga en fabrik i Kina för 160-200 milj. PLN. Investeringen ska vara genomförd till 2011 och blir ett nytt steg i Famurs globala tillväxt. För närvarande exporterar företaget sina produkter till Ryssland och Tjeckien.

FINANS

BANKER

SEB tar hand om polska förmögenheter

Den svenska banken **SEB** ska öppna ytterligare två kontor i Polen (Katowice och Poznan) efter återkomsten till den polska bankmarknaden i oktober 2006 och det misslyckade köpet av BOS Bank. Kontoren finns i verkligheten, men de ska IT-testas för att vara klara att tas i bruk i oktober i år.

De två kontoren ingår i det som är tecken på SEBs växande fokus på förmögenhetsförvaltning. Sedan 2007 verkar den polska verksamheten som en del av **SEB Private Banking**, registrerat i Luxemburg, med sikte på kunder som sitter på betydande förmögenheter.

"Det är alltid relativt samhällets välstånd, men i Polen söker vi privatpersoner med 1 milj. PLN att spara. Det verkliga värdet är såklart mycket högre, eftersom dessa personer har pengar i sina företag och på börsen, och vi räknar med att de ska växa med oss, men detta är en ungefärlig nivå," säger Antoni Leonik, chef för SEB TFI, SEBs investmentbolag i Polen, till *news2biz* POLAND.

Antoni Leonik beräknar att det finns runt 20 000 polacker med mer än 1 milj. PLN i fickan i Polen. Förmögenhetsför-

valtaren tror att den vikande avkastningen i företagslivet kan locka vissa att ta loss sina pengar och förvalta dem.

"Efter tre år med tvåsiffrig tillväxt kan fler frestas att flytta från den "riktiga" ekonomin till finansiella investeringar. Ett exempel är en person, som privatiserade sitt företag i början av 1990-talet och nu vill dra sig tillbaka på Rivieran. Vi erbjuder förmögenhetsförvaltning, och SEB har kontor i Nice, så vi kan hjälpa till med att hitta bostad också," säger han med ett leende.

Vid sidan av traditionella bankprodukter som sparande, konto, kort och lån, får kunderna i SEBs polska förmögenhetsförvaltare tillgång till samma tjänster som andra i SEBs banksystem, nämligen mäklarservice inom aktier och valuta, investeringsprodukter, marknadsanalyser och skatterådgivning. Dessutom kan de öppna konto och bilda företag i andra länder. SEBs produkter utgör 5% av tjänsterna i SEB Private Banking, eftersom bolaget har en öppen modell med samarbete med en hel rad finansbolag.

Kunder med 20-30 milj. EUR i tillgångar kan få hjälp av SEB att bilda en investeringsfond. EN polsk kund har enligt uppgift redan tecknat sig för tjänsten. Under de kommande tre åren hoppas SEB Private Banking på förvaltning av flera hundra miljoner PLN i Polen. Efter försäljningen av ägandet i polska **Bank Ochrony Srodowiska** (BOS), hade den svenska banken bara fondförvaltning i

Polen, men det är ingen hemlighet att SEB överväger olika vägar att växa på den polska marknaden.

HSBC för globetrotters

SEB går med i den växande gruppen av banker som siktar in sig på förmögna polacker. Tidigare i år tog **HSBC Bank Polska** steget till privatkundsmarknaden med projektet *HSBC Premier*, som riktar sig till kunder med minst 150 000 PLN att spara. Världens största bank mätt i tillgångar öppnar kontor på prestigefyllda platser i de större städerna, där det hittills har blivit tre i Warszawa och ett i Wrocław, som erbjuder global bankservice för personer, som ofta är på resande fot i affärer.

Hittills har HSBCs polska bankverksamhet bestått av företagstjänster, där antalet kunder ska bli 800 till årsskiftet, och konsumentkrediter, där banken samarbetar med stora handelsföretag som **IKEA** och förra året utfärdade konsumentlån till ett värde av 1 mdr. PLN.

Enligt **Datamonitor** har en halv miljon polacker mer än 150 000 i kontanta tillgångar, och HSBC vill locka till sig minst 10% av med Premier-paketet. SEBs och HSBCs erbjudande riktar sig till rika människor, men det finns också institut, som bara vänder sig till äckligt rika. Det är schweiziska **Banque Privee Edmond de Rothschild** och Luxemburgs **Sal. Oppenheim**, där båda har kommit till Polen på senare tid.

En annan värld

Invigningen av Rotschilds polska kontor arrangerades i samarbete med **Bentley**, eftersom de vänder sig till samma fåtaliiga men mycket inflytelserika grupp. Geneve-baserade LCF Rothschild Group förvaltar tillgångar till ett värde av 100 mdr. EUR med knappt 2 000 anställda, vilket illustrerar vilken kundtyp som servas.

Sal. Oppenheim grundades 1789 och har kontor i Benelux, Österrike, Tyskland, Schweiz, USA, Storbritannien, Hong Kong, Tjeckien, Ungern och Polen. Med 4 000 anställda förvaltar bolaget tillgångar till ett värde av 150 mdr. EUR. Förmögenhetsförvaltningen hade 1 400 kunder i slutet av 2007. Det nyöppnade kontoret i Warszawa kontor har fyra anställda, som förmedlar kontakter med mäklare och rådgivare i Österrike och Tyskland.

Vid sidan av nykomlingarna har många befintliga banker särskilda förmögenhetsförvaltare. Kunder med 1 milj. PLN i kontanter eller värdepapper kan räkna med VIP-behandling i irländska **BZ WBK**. Tröskeln är lägre i **Noble Bank, Pekao** och **BRE Bank** (0,5 milj. PLN), medan **Raiffeisen Bank, ING** och **Citi Handlowy** tar emot kunder med så lite som 0,2 milj. PLN. De flesta bankerna har särskilda tjänster med personlig rådgivare, juridisk rådgivning och gratis bankomatuttag i hela världen för människor, som tjänar mer än vanliga dödliga.

Globalt finns det 160 banker, som bara sysslar med förmögenhetsförvaltning. De finns främst i Tyskland (45), Luxemburg (17), Frankrike (15), Italy (15) och Schweiz (13).

Vi har talat med

Antoni Leonik antoni.leonik@seb.pl
Telnr +48 22 395 80 00 (växel)

Mer om new banks: nr 398 sid 3

Amerikanska TSYS öppnar kontor i Warszawa

Ett av världens ledande betalserviceföretag, amerikanska **TSYS**, har öppnat säljkontor i Warszawa och har därmed 17 kontor i hela världen. Warszawa-kontoret ska utföra outsourcing för Polen, Tjeckien, Slovakien och Ungern.

Företaget har haft ett par kunder i Polen sedan 1992 och har nu identifierat landet som en tillväxtmarknad tack vare den stora inhemska marknaden och den väl utvecklade betalkortsindustrin.

"V vill bli marknadsledande inom outsourcing i Polen," säger Jerzy Switek, TSYS' utvecklingschef för Östeuropa, till *news2biz* POLAND. "Vi tror att bankerna kommer att fortsätta välja mellan egen verksamhet och outsourcing. En hel del banker kan inte beräkna sina betaluppdragskostnader exakt så länge processen finns integrerad i bankens organisation. Outsourcing av verksamheten till ett kompetent företag som TSYS visar sig i flera fall vara en fördel både när det gäller kostnader och risker."

TSYS erbjuder ett brett sortiment av betalserviceteknik för support inom konsumentkrediter, kredit, debet, skuldhantering, sjukvård, förmånskort och förskottsbetalning för finansinstitut och handlare. Under första halvåret i år omsatte TSYS 944 milj. USD med en nettovinst på 119 milj. USD. TSYS har huvudkontor i Columbus, Georgia, och har 300 kunder i 75 länder.

Kredit- och betalkortsföretag

Företag	Antal kort, 1000-tal	
	1H 2008	1H 2007
Cetelem	1 293	931
Lukas Bank	1 244	962
GE Money Bank	1 230	888
PKO BP	1 042	972
Citi Handlowy	928	730
Millennium Bank	504	348
Pekao*	459	272
Kredyt Bank**	324	158
BZ WBK	313	225
ING Bank	274	185
AIG Bank	204	57
mBank	198	122
HSBC	165	91
Raiffeisen Bank	149	166
EuroBank	120	27
Bank BPH*	117	519
MultiBank	108	73
Getin Bank	90	66
Dominet Bank	52	12
Invest-Bank	39	27
Bank BGZ	30	29
Nordea Bank	21	14
Fortis Bank	10	10
BOS	5	1
DnB Nord***	4	3
TOTALT	8 923	6 888

*) siffran för K3 2007 före fusionen Pekao-BPH

***) siffran för K2 2007 för BISE Bank, köpt av DnB

****) inkl. Zagiel SA

Källa: Rzeczpospolita, bankerna

Den ledande utfärdaren av kort i Polen är **First Data Polska** (fd **PolCard**), som sedan mitten av 2007 ägs av amerikanska **First Data International** (se nr 369 sid 3). Ett annat viktigt men mindre företag är WSE-noterade **eCard** (se nr 354 sid 4), som specialiserar sig på internetbetalningar och driver ett bankomatnät. Eftersom de flesta eCard-aktier ägs av finansiella investerare, är det nog bara en tidsfråga innan företaget köps upp. På frågan om tänkbare uppköp, svarar Jerzy Switek så här:

"Vi tror på balanserad utveckling. TSYS har uppnått sin ledande globala position tack vare organisk tillväxt och noggrant urval av uppköp, vilket har bidragit till en utökning av vårt sortiment och ökat innovationsnivån och kvaliteten. Vi kommer att överväga eventuella uppköpmöjligheter från fall till fall och i samklang med utvecklingsstrategin för vårt företag och de beräknade fördelarna för kunderna."

Antalet kreditkort i Polen steg med 2 miljoner kort under det gångna året till 8,9 miljoner i slutet av juni. De ledande utfärdarna är **Cetelem**, **Lukas Bank** och **GE Money Bank**, var och en med cirka 1,2 milj. kort i portföljen. De här bankerna är också Polens ledande konsumentkreditgivare och framgångarna i kortverksamheten är ett resultat av det nära samarbetet med större handlare. Kreditkortskulderna steg med 54% på

årsbasis till 10,8 mdr kort i mitten av 2008.

Vi har talat med

Jerzy Switek jerzyswitek@tsys.com

TelNr +48 22 657 02 32 (växel)

Kanadensiska Fairfax Financial köper polska PTR

Efter misslyckandet med börsnoteringen försöker polska staten sälja **Polskie Towarzystwo Reasekuracji** (PTR), det enda polska försäkringsbolaget som specialiserar sig på försäkringar för försäkringsbolag, återförsäkring, till en strategisk investerare.

Departementet för offentlig egendom, som indirekt och direkt äger 47% i PTR, har svarat på ett uppköpsbud från kanadensiska **Fairfax Financial Holdings Ltd.**, som avser att köpa alla utestående aktier i PTR för 168 milj. PLN. Marknadsbedömare tycker att priset är rimligt, i synnerhet med tanke på att PTR värderades till 131-183 milj. PLN under förberedelserna inför börsnoteringen.

Köpet av PTR ger det kanadensiska försäkringsbolaget fotfäste på den lukrativa försäkrings- och återförsäkringsmarknaden i Centraleuropa. Men Fairfax är inte intresserat av **Polskie Towarzystwo Ubezpieczeniowe** (PTU), Polens tionde största sakbolag, där PTR har 23%. Det är goda nyheter för kemiföretaget **Ciech**, som försöker sälja sina 45% i PTU. Tillsammans kan de två säljarna få en saftig vinst från en eventuell

köpare. Italienska **Generali** sägs vara den starkaste kandidaten till ett köp av PTU efter det att Austria Uniqa drog sig tillbaka med hänvisning till att de polska försäkringsbolagen var övervärderade.

Andra aktieägare i PTR är **Citibanks** dotterbolag **Bank Handlowy** (16,6%), **Bank Wspolpracy Europejskiej** (11,9%) och **DZ Bank Polska** (9,1%) vilka också försöker sälja sitt ägande i återförsäkringsbolaget.

Under de 11 åren efter bildandet har PTR tagit en stark position på den polska återförsäkringsmarknaden. Under 2007 var bolagets marknadsandel 7,4%. Förra året tecknade PTR återförsäkringsavtal med 180 försäkrings- och återförsäkringsbolag, varav 18 i Polen, 21 i övriga Centraleuropa, 43 på Balkan, 83 i OSS och 16 i Afrika och Asien.

Fordonsförsäkringar utgör den största delen av PTRs tecknade bruttopremier. Under 2005-2007 svarade de för nästan 70% av företagets portfölj. Resten består av fastighetsförsäkringar (20%) och marina försäkringar (4%).

PTRs tecknade bruttopremier var värda 284 milj. PLN förra året, en ökning från 210 milj. PLN under 2006 och 221 milj. PLN under 2005. Nettovinsten var 10 milj. PLN för 2007, en minskning med 50% från 2006.

Finska Leinonen startar bokföring i Warszawa

Att ta ett jobb hos en liten finsk nykomling på den polska marknaden verkar inte vara så populärt bland bokhållarna i Warszawa-området, enligt Tomi Ranta, som är chef för det polska kontoret vid den finska och baltiska revisionsbyrån **Leinonen**.

"Vi hoppas kunna anställa den första personen så snart som möjligt, kanske inom en vecka, eftersom vi har mycket arbete både med befintliga kunder, som vi känner från andra Leinonen-kontor, och med nya kunder," säger han till *news2biz* POLAND.

"När vi har anställt den förste, tror vi att nyanställningar tar fart, eftersom kandidaterna har en chans att se att vi är seriösa," säger han.

Leinonen är okänt i Polen, men det är en revisionsbyrå med 100 anställda och verkar sedan 1980-talet. I mitten av 1990-talet inledde byrån en expansion i Baltikum och Ryssland, vilket nu har lett till att det mesta av byråns verksamhet finns utanför Finland. I Tallinn har byrån 25 revisorer, i Riga 30, i Vilnius 20-25, i St Petersburg 10 och i Moskva 5, det senaste tillskottet. De anställda sysslar enbart med bokföring, utom i Riga, där Leinonen också har revision.

Vi har talat med

Tomi Ranta tomi.ranta@leinonen.ee
Telnr +372 56456973 (mobil)

I KORTHET

• **BÖRSEN** Warszawa-börsen slapp lindrigt undan den globala finanskrisen i jämförelse med andra börser. Under de senaste två veckorna har index WIG tappat 4%, medan storföretagsindex WIG20 har tappat 3%. Sedan årsskiftet har båda indexen sjunkit med 31% respektive 30% (mer om börsen på sid 19).

• **FÖRSÄKRING** Den polska bank- och försäkringsverksamheten i amerikanska **AIG** kommer inte att påverkas av moderbolagets problem, försäkrar företaget. I slutet av 2007 var AIGs polska tillgångar värda 14 mdr. PLN. AIG var en gång världens största försäkringsbolag, men har nu fått hjälp av den amerikanska regeringen att undvika konkurs.

LIVSMEDEL & JORDBRUK

ÖL

Royal Unibrew stängs ut från majoritet i Perla?

I senaste utgåvan av *news2biz* POLAND berättade vi om den nya ägarsituationen i Lublin-bryggeriet **Perla**. En andel på 50,1% i företaget, som har 4% av den polska ölmarknaden, köptes av den okända amerikansk-kanadensiska fonden **Southbeach Development Limited**.

Nu kommer det ny information om en strid mellan Perlas ägare, vilket i själva verket är ett svårt slag mot danska **Royal Unibrews** planer på att köpa en majoritet i bryggeriet.

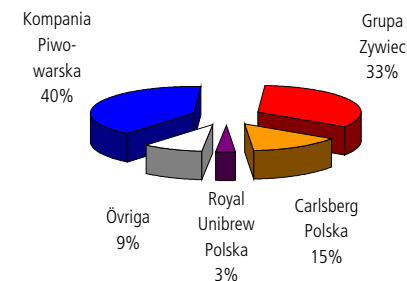
Tydligen har de första besluten från Southbeach upprört Unibrew, som har 48% i företaget.

Amerikanerna påstår att de har ett finansiellt stöd på 5 mdr. USD och har citerats när de talat om expansion i Centraleuropa. Men expansionslustan gäller än så länge bara arvoden för styrelsemedlemmar. Southbeachs representanter, som har majoriteten i Perlas styrelse, ska få så bra betalt att Royal Unibrew stämmer dem inför rätta.

Detaljerna i Perlas finanser är inte offentliga, men viss information har läckt ut till pressen på grund av den danska

stämningen. Royal Unibrew hävdar att den nya arvodespolitiken, enligt vilken styrelsen kommer att kosta företaget 1,7 milj. PLN om året, är "medeltida" och "orealistisk." Danskarna pekar på det faktum att Perlas vinst minskade med 1 milj. PLN till 7 milj. PLN, och i det sammanhanget ligger det inte i företagens intresse att betala den nye styrelseordföranden Robert Butcher 25 000 PLN i månaden. Royal Unibrews advokater citerar siffror, enligt vilka årsarvodet för styrelsemedlemmar i polska företag ligger runt 45 000 PLN, jämfört med 300 000 PLN i Lublin-bryggeriet.

Polens ölmarknad Marknadsandel

Källa: bryggerierna, Rzeczpospolita, *news2biz* arkiv

Liksom i nr 398, gav *news2biz* Royal Unibrews talesman Niels Lassen möjlighet att berätta sin del av historien. Tyvärr svarar han att företaget inte vill kommentera frågan.

För *news2biz* återstår inget annat än att dra slutsatsen att Unibrews planer på

att köpa en majoritet i Perla har gått i kras och danskarna nu sitter där med 48% värdelösa aktier i det polska bryggeriet.

Danska **Royal Unibrew Polska** är Polens fjärde största ölbryggare med en portfölj lokala märken (Lomza, Brok, Strzelec) och tre bryggerier (Jedrzejew, Koszalin, Lomza). I februari slog Unibrew ihop bryggerierna **Brok Strzelec** och **Browar Lomza** till **Unibrew Poland**. I år ligger investeringarna i de befintliga bryggerierna, främst Lomza, runt 13 milj. PLN.

Under första halvåret ökade Royal Unibrew Polska försäljningen med 11%, vilket ska jämföras med den genomsnittliga tillväxten på 4% i branschen. Enligt ISI Corporate Database steg företagets omsättning med 25% förra året till 122 milj. PLN. Det Köpenhamnsnoterade bolaget publicerar inga detaljerade finansiella resultat för verksamheten i enskilda länder, men det är känt att den central-europeiska verksamheten ger cirka 24% av den totala omsättningen.

Vi har talat med

Niels Lassen niels.lassen@royalunibrew.com
Telnr +45 29 23 00 22 (mobil)

MJÖLK

Mlekovita utökar med köp av mejeriet Ostroleka

Polens näst största mejerikooperativ **Mlekovita** har tecknat ett fusionsavtal med mejeriföretaget **OSM Ostroleka**.

Efter fusionen blir den sammanlagda omsättningen i Mlekovita drygt 1,8 mdr. PLN.

Ostroleka är en av Polens ledande exportörer av mejerivaror. Exporten ger runt 45% av omsättningen, som var 200 milj. PLN förra året. Trots de lyckade köpen av mejerikooperativ i Ostroleka och Pilica 2008, ligger Mlekovita ett steg efter huvudkonkurrenten

Ostroleka-affären är ett viktigt steg mot marknadsledning för Mlekovita.

Foto: OSM Ostroleka

Mlekpól.

Det senare mejeriet har tidigare under året köpt mejerier i Somlek och Rolmlec, vilket ökade försäljningen till cirka 2 mdr. PLN. Under 2007 omsatte företaget 1,8 mdr. PLN med en nettovinst på 48 milj. PLN. **Mlekovitas** resultat var 1,6 mdr. PLN med en vinst på 55 milj. PLN.

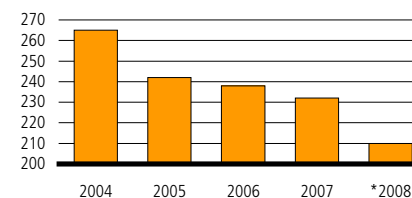
Mejeriföretag 2007

Mejeri	Omsättning, milj. PLN	Årsbasis	Netto, milj. PLN	Anställda
SM Mlekpól	1 796	+25%	48	1 719
SM Mlekovita	1 596	+18%	55	1 372
Danone	1 521	+25%	116	1 347
OSM Lowicz	707	+27%	8	762
Hochland Polska	690	+14%	n/a	925

Källa: Rzeczpospolita Lista 500, news2biz arkiv

Konsolideringen av den polska mejerinäringen håller på att ta fart. Experterna tror att antalet mejeriföretag i Polen kommer att minska till 210 till årsskiftet, jämfört med 230 i januari.

Antal mejerier i Polen

*) prognos

Källa: Rzeczpospolita

Experterna tror också att bara de 70-80 starkaste kommer att finnas kvar på marknaden inom ett par år. Det fanns 265 mejeriföretag i Polen 2004. I Nederländerna, som har ungefär samma kvantiteter mjölk som Polen, finns det bara 14 mejerier.

Enligt beräkningar ökade den polska mejeribranschen sin omsättning med 30% förra året till 24 mdr. PLN, främst på grund av höga världsmarknadspriser. Dessa har fallit sedan förra hösten, medan mjölkpriserna gör livet svårt för de små mejerierna, för vilka konsolidering allt oftare är den enda utvägen.

Mer om mejeriföretag: nr 395 sid 7

Traktorfabriken Ursus åter till salu när turkar lämnar

Polens ledande traktortillverkare **Ursus** är till salu igen. Det turkiska jordbruksmaskinföretaget **Uzel**, som förra året vann upphandlingen av det problemtyngda företaget (se nr 378 sid 6), har misslyckats med investeringslöftena, vilket tvingar det statliga industriföretaget **Bumar** att upprepa upphandlingen.

Det Amsterdam-noterade familjeföretaget Uzel Corporation skulle satsa 75 milj. PLN i Ursus för att modernisera företaget och öka tillverkningen. I stället försökte turkarna enligt uppgift bli av med polska komponentleverantörer och byta ut dem mot billigare och sämre komponenter, tillverkade i Turkiet. Misslyckandet med investeringslöftena och vissa interna kriser gör att Uzel lämnar Warszawa-företaget i kylan.

Ursus tillverkade under glansdagarna 70 000 traktorer om året. I år hoppas företaget på en försäljning av 1 300-1 500, främst på den inhemska marknaden. Exporten, som främst går till Afrika, står för 10% av produktionen. På grund av det segdragna ägarbytet har det polska företaget inte ansökt om det kvalitetscertifikat som öppnar upp den väst-europeiska marknaden för Ursus-traktorn. Trots allvariga finansiella problem, har Ursus 10% av den polska marknaden, främst tack vare sitt goda rykte och omfattande servicenät.

Listan över tänkbara investerare i Ursus omfattar indiska **Tafe** och polska **Pol-Mot Holding**. Det senare företags jordbruksmaskinfirma **Pol-Mot Warfama** kommer troligen att döpas om till Ursus, om det skulle bli ett övertag av traktortillverkaren.

Ursus' ägare, försvarsindustriföretaget Bumar, genomgår för närvarande en omorganisation med målet att noteras vid Warszawa-börsen inom tre år. Då kommer koncernen att omfatta 34 dotterbolag. Investerarna erbjuds bara en minoritet i Bumar, eftersom staten vill ha utslagsrösten i det stora försvarsföretaget.

För närvarande omfattar Bumar-koncernen 22 företag och 12 000 anställda. Under 2007 var omsättningen 2,8 mdr. PLN. Företaget försöker göra sig av med de företag som inte har med försvarsindustrin att göra och samtidigt utöka kärnverksamheten.

I KORTHET

- **ÖL Grupa Zywiec**, det polska dotterbolaget till holländska **Heineken**, håller på att etablera en landsomfattande pubkedja med namnet *Piwarnia Warki*. Franchise-projektet, där Zywiec inte tar ut någon franchise-avgift, utan ser kedjan som en effektiv marknadsföringskanal för ölet *Warka*, innefattar nu 38 pubar och ska till slutet av året uppgå till 60. Företaget hoppas på ytterligare 30 pubar nästa år i kedjan.

BYGG & FASTIGHET

BOSTÄDER

Pirelli Pekao bygger stort och köper Polnord?

Det italienska fastighetsbolaget **Pirelli Pekao Real Estate** ska starta ett av Polens största bostadsprojekt. På en jättelik industritomt i norra utkanten av Warszawa planerar företaget att bygga 8 400 lägenheter på totalt 720 000 kvm samt kontor och butiker. Polens största bostadsprojekt, *Miasteczko Wilanow* i södra Warszawa, kommer att omfatta 15 000 lägenheter.

Tomten på 93,5 ha såldes av familjen Lucchini, som tidigare ägde stålverket **Huta Warszawa**, som ligger i närheten och nu drivs av den nye ägaren **Arcelor Mittal**. Stålverket har just fått ett nytt valsverk för 80 milj. EUR, vilket tyder på att stålverket inte har för avsikt att lägga ner. Pirelli Pekao RE köpte 34% av aktierna i tomten. Företagets partner, den brittiska fastighetsfonden **Grove International Partners**, har köpt 51% av aktierna, medan **Lusigest**, ett bolag som ägs av familjen Lucchini, har resterande 15%. Tomten är enligt uppgift värd cirka 640 milj. PLN.

Men det kommer att ta år för projektet att komma i gång och kanske tjugo år att få det färdigt. Stadens myndigheter måste göra upp en plan för hela området, vilket är mycket tidskrävande i Polen. Förberedelserna för investeringen kommer att ta 2-3 år. Den kända polska arkitektbyrå **Kurylowicz & Associates** håller på att förbereda ett generellt arkitekturkoncept för projektet. Pirelli Pekao RE har enligt uppgift förköpsrätt på ytterligare 170 ha i området, vilket skulle ge plats åt 2 milj. kvm bostäder i området.

Pirelli Pekao RE ska bygga ett helt nytt distrikt i norra Warszawa.

Foto: Pirelli Pekao RE

Det kanske inte är någon höjdare att bo granne med ett stålverk, men det blir fler sorsatsningar under de kommande åren i norra delen av Warszawa (Bielany- och Mlociny-distriktet). Bygget av slutstationen i tunnelbanan (Mlociny) är snart klart, och stationen invigs troligen före årsskiftet, vilket gör att lokalbefolkningen kan ta sig till centrala Warszawa på ett par minuter. Vad en tunnelbana kan göra för ett outvecklat område kan studeras i

Kabaty-distriktet, som har blivit ett himmelrike för nyrika tack vare tunnelbanan.

För en tid sedan började Pirelli Pekao RE bygga ett stort bostadsområde på Ostrobramska-gatan i sydöstra Warszawa. Projektet kommer att omfatta 2 000 bostäder på 150 000 kvm. Företaget har också köpt en tomt om 7 ha i centrala Lublin, där det ska byggas runt 1 000 lägenheter på 120 000 kvm. Som i flera andra projekt är Grove International Partners huvudinvestorare.

En majoritet på 75% i Pirelli Pekao RE ägs av italienska **Pirelli RE**, medan resten av aktierna tillhör banken **Pekao**, som ingår i koncernen **UniCredit**. Företaget har hittills investerat runt 650 milj. EUR i bostadsprojekt i Warszawa och bygger för närvarande 400 000 kvm bostäder i Warszawa, Trestad och Lublin. Intäkterna var förra året 112 milj. PLN, medan vinsten låg på 53 milj. PLN.

Nybyggda bostäder efter investerartyp

	2007	Års-basis	Jan-aug 2008	Års-basis
Totalt	133 826	+16%	92 986	+23%
Kooperativ	7 881	-13%	5 275	+17%
Privatpersoner	71 259	+24%	44 776	+5%
Företag	46 878	+24%	39 180	+62%
Övriga	7 808	-27%	3 746	-17%

Källa: Statistiska centralbyrå GUS

Pirelli Pekao REs marknadsposition kan snart komma att stärkas ytterligare, eftersom företaget enligt uppgift sägs för-

handla om ett köp av det börsnoterade fastighetsbolaget **Polnord. Prokom Investments**, majoritetsägare i Polnord, försöker enligt uppgift sälja sina 52% i företaget, och italienarna sägs vara närmast en affär. Ingen av parterna har kommenterat ryktena.

Polnord omsatte 132 milj. PLN med en nettovinst på 28 milj. PLN förra året. Företagets börsvärde är drygt 800 milj. PLN, men portföljen innehåller flera attraktiva tomter, så värdet kan uppgå till 2 mdr. PLN. Det sägs att Prokom Investments kan begära 600-650 milj. PLN av Pirelli för kontrollpaketet i Polnord.

Mer om bostadsbranschen: nr 397 sid 6

Polsk firma bygger kontor för 150 milj. EUR i Krakow

Det Krakow-baserade byggföretaget **Grupa Buma** har startat det största kontorsprojektet i södra Polen någonsin. Till slutet av 2012 ska företaget uppföra fyra 14-våningsbyggnader i Krakow till en kostnad av cirka 150 milj. EUR.

Bumas *Quattro Business Park* är ett projekt med kvalitetskontor med en ut-hyrningsbar bruttoyta om cirka 48 000 kvm. Vid sidan av de fyra kontorstornen, där det första ska stå klart i slutet av 2009 och det sista i slutet av 2012, ska projektet omfatta en innergård med kafé och bänkar i lummig miljö samt ett parkeringshus med 1 100 platser. I likhet med andra kontorsbyggen ska Quattro

ha den vanliga servicen med restaurang, medicinsk klinik, konferenscenter och butiker.

Bygget ska ligga på Bora-Komorowski-avenyn, en av genomfartslederna i Krakow, cirka 15 minuters resa från flygplatsen Balice och centrum.

Sedan bildandet 1991 har Buma färdigställt drygt 1 700 lägenheter, 270 enfamiljshus och drygt 55 000 kvm kontor. De största byggena är företagsbyarna Buma Square och Rondo. Företaget håller på att slutföra det senaste projektet, 6 000 kvm B-kontor under namnet *onYX*. Vid sidan av fastigheter tillverkar Buma prefabhus under märket **Bumati**.

Bumas Quattro Business Park ska ha allt som finns i kvalitetskontor, både luftkonditionering, snabba hissar och eget elverk.

Foto: Grupa Buma

Enligt vår rapporten 2008 från **CB Richard Ellis**, har Krakow 305 000 kvm modern kontorsyta, både nybyggda och renoverade A- och B-kontor. De befintliga byggnaderna ligger i östra kanten av centrala Krakow runt Mogilskie och Grzegorzecke och centralstationen längs Armii Krajowej-gatan och Wadowicka-

gatan, där det finns en särskild ekonomisk zon mellan Jana Pawla II-gatan och byn Zabierzow.

För närvarande finns det tre företagsbyar i Krakow med förorter, nämligen *Krakow Business Park*, *GTC Office Park* och *Rondo Business Park*. Under 2007 blev det 50 000 kvm nya kontor i staden. Det byggs 97 000 kvm och planeras 200 000 kvm till 2010. De aktivaste byggena i Krakow är lokala företag som **GD&K**, **Buma Group**, **Krakow Business Park** och **Azbud** och internationella företag som **GTC**, **Echo Investment**, **TriGranit**, **Quinlan Private Golub** och **Aldesa**.

Krakows största kontorsbyggen

Projekt	Kontorsyta	Status
Krakow Business Park	70 000	Byggs
Quattro	50 000	Planeras
Echo Opolska	50 000	Planeras
GTC Office Park	36 000	Byggs
Bonarka Office	32 000	Planeras
Buma Square	28 000	Klart
Enterprise Park	24 000	Planeras
CB Lubicz	18 000	Byggs
Cracovia Business Centre	14 000	Klart
Euromarket	13 000	Klart

Källa: CB Richard Ellis, vår rapport 2008

Många företag lockas till Krakow på grund av stadens växande popularitet bland outsourcingföretag. Ett antal internationella storföretag, bland andra **Motorola**, **IBM**, **Shell**, **UBM**, lägger en viss del av verksamheten i Polens tidigare hu-

vudstad. CB Richard Ellis beräknar det totala upptaget till 70 000 kvm under fjolåret. De begärda månadshyror i A-kontorsfastigheter ligger på 16-18 EUR per kvm, men i valda fastigheter i centrum kan de gå upp till 20 EUR per kvm.

Mer om kontor i Krakow: nr 397 sid 7

I KORTHET

- **KONTOR** Österrikiska **Immoeast** har sålt två kontorsfastigheter i västra Warszawa till **Vienna Insurance Group** (VIG). *Mistral* (12 500 kvm) och *Passat* (9 500 kvm) är fullt uthyrda till bland andra **LG Electronics** och **Compensa** (dotterbolag till VIG). Det finns inga finansiella detaljer om affären, men den sägs vara värd 70 milj. EUR.

- **STADION** Det börsnoterade byggföretaget **Pol-Aqua** har fått ett kontrakt värt 125 milj. PLN gällande rivningsarbetet vid *Dziesieciolecia Stadium*, där staden ska få en ny Nationalarena. **Pol-Aqua** ska flytta 277 000 kbm jord och skräp från platsen, vilket motsvarar 23 000 lastbilar, och placera ett par tusen armeringspålar i marken. Platsen ska vara klar för byggarbete om 200 dagar.

- **VATTENPARK** Myndigheterna i Poznan har börjat bygga en stor sport- och rekreationsanläggning med namnet *Termy Maltanskie*. Projektet innefattar också en vattenpark och ska vara klart om tre år. Kontraktet på 271 milj. PLN gick till ett konsortium, som leds av **Alstal-Budownictwo**.

HANDEL & SERVICE

HANDEL

TriGranit i mixprojekt för 0,5 mdr. EUR i Krakow

Arbetet är i full gång i ett gigantiskt mixprojekt i Krakow. Det ligger i ett område, som genomkorsas av stadens huvudgator, på en industritomt om 19 ha i Podgorze-distriktet. Projektet *Bonarka City Center* för 500 milj. EUR sägs vara det största i sitt slag i Europa.

Bolaget bakom jättesatsningen är ungerska **TriGranit**, som för två år sedan byggde om en slitna gruva i Katowice till handels- och upplevelsecentret *Silesia City Center* (se nr 322 sid 8). Andra projekt i Polen är bostadsbygget *Debowe Tarasy* och kontorsfastigheten *Silesia Towers*, vilka båda uppförs bredvid köpcentret.

Den första delen av Bonarka, där bygget har startat, blir en stor handelsfastighet med 250 butiker, en **Leroy Merlin** byggmarknad och en biograf från Cinema City, allt spritt på 91 000 kvm uthyrningsbar bruttoyta. Parkeringsplatsen har plats för 3 200 bilar. TriGranit räknar med att centret när det är klart kommer att skapa jobb för 3 000 personer.

Den andra delen av projektet, som också har startat, består av fyra A-kontorsfastigheter vid ett centralt liggan-

de torg mitt emot köpcentret. Den totala uthyrningsytan blir runt 30 000 kvm med 600 parkeringsplatser.

Under andra halvåret kommer företaget också att lägga grunden till tredje delen av projektet, som består av 500 lägenheter.

Butiker, kontor och bostäder ska det bli i det slitna Podgorze-distriktet i Krakow.

Bild: TriGranit

Ombyggnaden av kemifabriken Bonarka i Krakow startade 2006 och är ett av de största projekten i sitt slag i Polen. **IPR Group**, som fick jobbet, ska se till att alla hälso- och miljöfarliga ämnen helt försvinner från platsen.

TriGranit har varit verksam på fastighetsmarknaden sedan 1997. Vid sidan av företagets grundare Sandor Demjan är aktieägarna Nathaniel Rotschild från den engelska grenen av familjen Rotschild och den österrikiska investeringsfonden **Immoeast Immobilien Anlagen**. TriGranit har verksamhet i 10 länder i Centraleuropa. Marknadsvärdet i fastighetsportföljen ligger kring 2 mdr. EUR.

Mer om TriGranit: nr 322 sid 8

Polnord och Multi i projekt för 300 milj. EUR

Det gigantiska bostadsbygget *Miasteczko Wilanow*, som skulle bli ett nytt lyxdistrikt för de rika och trendiga i huvudstaden, men blev ett trångt kvarter inhägnat bakom murar, kanske nu äntligen får ett köpcenter. För närvarande måste Miasteczkos välbärgade invånare ta sig ur betongbunkrarna för att handla mat.

Det börsnoterade polska fastighetsbolaget **Polnord**, som förvaltar Miasteczko, har tecknat ett preliminärt avtal med **Multi Development Polska**, dotterbolag till nederländska **Multi Corporation**, om en gemensam investering i Wilanow. Parterna ska bygga ett mixprojekt med butiker och service samt lägenheter på en tomt om 6 ha, som ägs av Polnord. Den beräknade prislappen på *Forum Wilanow* är 300 milj. EUR. Projektet omfattar 56 000 kvm butiker, 19 500 kvm serviceyta med kontor, restauranger och biograf samt 30 000 kvm lägenheter.

Enligt den inledande överenskommelsen ska Polnord bilda ett företag i syftet, där Multi Development köper in sig med 50% för 72 milj. EUR. Den slutliga affären ska undertecknas i tredje kvartalet i år. Det polska fastighetsbolaget räknar med alla få alla bygglov för Forum Wilanow under andra halvåret 2009.

I företagets officiella pressmeddelande sägs det att Polnord ser en möjlighet att

fortsätta samarbetet med Multi Corporation i andra framtida handelsprojekt i hela Polen.

För närvarande har Multi Development bara ett pågående byggprojekt i Polen. Det är *Forum Koszalin* på 55 000 kvm, som byggs i samarbete med österrikiska **Meinl European Land**. Projektet ska vara klart till 2009 och ligger i södra utkanten av Koszalin på huvudvägen mot Poznan. Köpcentret ska omfatta två butiksplan med bland andra **H&M**, **Tesco** stormarknad, **Castorama** byggmarknad, biografen **Silver Screen**, elektronikbutiken **Media Markt** och fitnessklubben **Gymnasion**. Forum Koszalin blir regionens största köpcenter.

Upptagsområdet för Forum Koszalin beräknas till 450 000 invånare. Sommertid lockar östersjökusten drygt 1 milj. semesterfirare.

Bild: Multi Corporation

Multi Corporation specialiserar sig på planering och uppförande av stora mixprojekt i städer och moderna köpcentra. Företaget har verksamhet i 23 europeiska länder och samarbetar med ledande handelsföretag. Majoritetsägare är **Mor-**

gan **Stanley Real Estate Fund V**. Den amerikanska investeringsbanken är också storägare i fastighetsbolaget **WAN** i Warszawa.

Mer om **Miasteczko Wilanow**: nr 330 sid 7

Securitas tar över polskt bevakningsföretag

Det svenska bevakningsföretaget **Securitas** har tagit över 70% i det polska företaget **Purzeczek** för 18 milj. PLN. Purzeczek är ett bevakningsföretag med bas i den östra delen av Polen.

Övertaget av resterande 30% av aktierna ska enligt överenskommelsen ske under 2011 på basis av det polska företags finansiella resultat för 2009 och 2010.

"Purzeczek verkar främst inom permanent bevakning, men erbjuder också patrullering, övervakning och brandsäkerhet, vilket är en ny tjänst för oss," säger Gisela Lindstrand, presschef vid Securitas, till *news2biz* POLAND.

"Den polska bevakningsmarknaden är mycket fragmenterad, så trots att vi bara har 4% av den, är vi ändå ett av de ledande företagen," säger hon. "Vår VD Alf Göransson presenterade en ny expansionsstrategi, när han tillträdde 2007. Sedan dess har vi köpt i genomsnitt ett företag i månaden och vårt fokus är Östeuropa med Polen, Latinamerika och Asien, där vi redan finns Indien och Kina," säger hon.

Securitas grundades i Helsingborg av utlandsdansen Erik Philip-Sörensen 1934. Securitas delades 1981 mellan hans söner, där den ene fick den internationella verksamheten, dagens **Group 4**, och den andre fick den svenska verksamheten, dagens Securitas. Bolaget noterades 1991 vid Stockholmsbörsen, då också den internationella expansionen började.

Under 2007 omsatte Securitas och dotterbolagen **Loomis** och **Pinkerton** 62,9 mdr. SEK med 250 000 anställda i hela världen. Efter övertaget av Purzeczek kommer Securitas att ha en polsk omsättning på 180 milj. PLN och 4 900 anställda. Den polska bevakningsmarknaden beräknas till 4,8 mdr. PLN och 165 000 anställda.

Vi har talat med

Gisela Lindstrand gisela.lindstrand@securitas.com
Telnr +46 70 287 8662 (mobil)

I KORTHET

- **LÄKEMEDEL** Departementet för offentlig egendom har fått in 11 bud på läkemedelsdistributören **Cefarm Bialystok**, som har 4,5% av den polska marknaden. Bland budgivarna finns tre polska företag, **Farmacol**, **PGF** och **Prosper**. Den korta listan meddelas i slutet av september.

- **SPORT** Det Warszawa-noterade sportvaruföretaget **Intersport** har öppnat den 22a polska butiken i Lodz. Till årsskiftet planerar företaget ytterligare tre butiker. Intersport har marknadsledningen och räknar med en omsättning på 205 milj. PLN i år med en nettovinst på knappt 7 milj. PLN.

- **SPEL** Estniska **Olympic Entertainment Group**, ett kasinoföretag som är noterat vid Warszawa-börsen, har startat sitt första kasino Kielce. Det byggdes för 2,5 milj. EUR och omfattar 500 kvm, 10 spelbord och 30 spelmaskiner. OEG kom till Polen förra året och driver tre kasinon i landet under märket *Olympic* och fem i märket *Casino Polonia*.

IT & MEDIA

NYA OPERATÖRER

Italienska Eutelia lämnar polskt mobilprojekt

Det var nästa ett år sedan polska **CenterNet** och **Mobyland** köpte licenser för att bli Polens femte och sjätte mobiloperatör (se nr 380 sid 10), men föga är känt om deras förberedelser inför den kommersiella verksamheten. Men det är tydligt att resan mot en ny och självständig mobilverksamhet blev knöligare än väntat.

Enligt villkoren i upphandlingen av mobilfrekvensen ska Mobyland och CenterNet starta verksamheten i mitten av 2009 och göra tjänsterna tillgängliga för minst 15% av den polska befolkningen under de följande sex månaderna. Det beräknas att vardera företaget måste ha ett startkapital på 1,2 mdr. PLN, men hittills har inget av dem säkrat finansieringen.

Italienska **Eutelia**, som tidigare var huvudinvesterare i Mobyland, har just sålt sitt ägande till den Luxemburg-baserade investeringsfonden Zoo Network för ynkliga 34 milj. EUR. I slutet av juni var Mobylands aktiekapital 30,2 milj. EUR, medan företags enda tillgång av värde var mobilfrekvensen, som köptes för 102 milj. PLN. I december förra året

beräknade Eutelias ledning att investeringarna i det polska telekomföretaget skulle uppgå till 400 milj. EUR till 2011. Det verkar som om det blev för mycket för det italienska företaget.

Investerarna i Zoo Network håller sig i skymundan. Ryktet säger att det är en stark fond från Qatar.

När det gäller CenterNet, har företaget inte heller i detta fall börjat bygga någon infrastruktur, men det finns ett trafikavtal med Orange. Tack vare detta femåriga avtal kommer CenterNet att kunna starta verksamheten med hjälp av Oranges infrastruktur redan innan företaget kan bygga upp ett eget nät. Företaget förhandlar nu med leverantörerna om utrustning och teknik.

"Trafikavtalet är ett stort steg mot kommersiell verksamhet i CenterNet," säger vice VD Grzegorz Tomczyk till *news2biz* POLAND. "På grund av den hårda konkurrensen i telekombranschen vill vi inte säga exakt när det sker, men helt klart är avsikten att uppfylla kraven i licensavtalet med myndigheten."

CenterNets ägare är det börsnoterade investmentbolaget **NFI Midas**, som tillhör en av Polens mest framgångsrika affärsmän, Roman Karkosik. Han är också huvudägare i stålföretagen **Alchemia**, **Huta Batory** och **Impexmetal**.

Vi har talat med

Grzegorz Tomczyk biuro@centernet.com.pl
Telnr +48 22 658 67 08 (växel)

Mer om mobiloperatörer: nr 398 sid 11

600 polacker utan jobb när Nyhetsavisen gick under

Nerläggningen av den danska gratistidningen **Nyhetsavisen** blev en chock för den Köpenhamnsbaserade distributören **Morgendistribution Danmark** och de 600 polska anställda. Tidningen leverades till hushållen och tågstationer sex dagar i veckan, men förlorade i konkurrensen med de andra gratistidningarna *Urban*, *24 timer* och *MetroXpress*.

Tidningsutdelning är populärt bland polska immigranter, eftersom anställningsproceduren för utländsk arbetskraft är relativt snabb och problemfri i den här branschen, till skillnad från andra branscher i den danska ekonomin.

De 600 polska anställda sades upp innan de hade fått betalt för de sista veckorna. Eftersom de inte är med i facket, som kunde ha agerat för dem, och i de flesta fall inte betalade avgift till a-kassan, trodde de att de hade förlorat sina pengar och inledde en protestaktion vid Nyhetsavisens huvudkontor, när konkursen meddelade. Till slut fick de reda på att lönen garanterades av Lønmodtagernes Garantifond, en obligatorisk försäkring för löner i konkursfall, och känslorna svalnade.

Men de flesta av Morgendistributions polska anställda kan ändå tvingas lämna landet inom kort, eftersom knappast någon talar danska, eller något annat främmande språk.

I KORTHET

- **TELEKOM** Det polska telekomföretaget **Netia** har slutfört köpet av **Tele2 Polska** från svenska **Tele2** (se 396 sid 11). Samtidigt har Netias styrelse utökats till att omfatta den fd geografiläraren och premiärministern Kazimierz Marcinkiewicz, som nu arbetar för **Goldman Sachs**, och Piotr Czapski, som representerar investeringsfonden **EQT**, ägd av svenska **Investor AB**. Det senare bolaget ägs av Wallenberg-familjen. Marknadsbedömarna tror att utnämningarna kan vara en signal om kommande ägarförändringar i Netia.

TRANSPORT & LOGISTIK

HELIKOPTER

Globala företag strider om PZL Swidnik

Den statliga industriutvecklingsbyrån ARP förhandlar med investerare, som har visat intresse för ett köp av Polens enda helikoptertillverkare **PZL Swidnik**. Företaget är ett potentiellt bra köp för utländska flygföretag tack vare den välutbildade personalen om 3 900 anställda, forsknings- och utvecklingscentret, flygplatsen och en full orderbok.

Upphandlingen av PZL Swidnik har enligt uppgift lockat ett antal asiatiska budgivare, främst från Kina och Korea. För kineserna, som för en tid sedan köpte ett par helikoptrar av PZL Swidnik, skulle företaget kunna bli en källa till efterlängtat know-how, eftersom landet saknar helikoptertillverkning.

Men det blir troligen inte någon nykomling som vinner upphandlingen, eftersom de måste klå PZL Swidniks långvarige partner, italiensk-brittiska **Agusta Westland**. Det polska företaget tillverkar chassi och utför monteringsarbete åt italienarna, som har 6% i Swidnikföretaget. Agusta Westland köpte aktierna i företaget tidigare i år i en affär med

Swidniks anställda och stadens myndigheter.

Andra anmälda budgivare är brittisk-svenska **GKN Aerospace** och tjeckiska **Aero Vodochody**. Ryktet säger att amerikanska **Sikorsky Aircraft Corporation** inte kommer att missa tillfället att stärka sin närvaro i Europa. Det amerikanska helikopterföretaget är strategisk investerare i ett annat stort polskt flygföretag, nämligen **PZL Mielec** (se nr 364 sid 13).

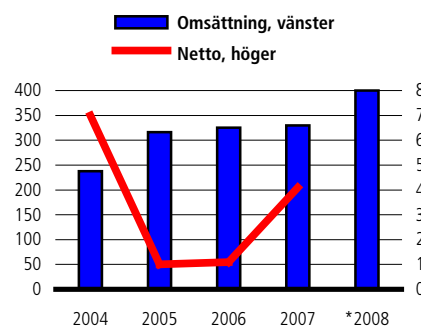

Den nya ägaren i PZL Swidnik, som tillverkar helikoptern Sokol, presenteras till årsskiftet.

Bild: PZL Swidnik

PZL Swidnik grundades 1951. De mest kända märkena är **Sokol** (Falken) och den lätta helikoptern SW-4. Förra året omsatte företaget 330 milj. PLN med en nettovinst på 4,1 milj. PLN. I år beräknas försäljningen till 400 milj. PLN, varav 130 milj. PLN i leveranser till Agusta Westland. Experterna beräknar att den nye ägaren får betala 250-500 milj. PLN för ARPs 88% i Swidnik.

PZL Swidnik i nyckeltal, milj. PLN

*) prognos; inga nettovinstdata tillgängliga
Källa: PZL Swidnik

Under tiden förbereder staten ett köp av 6-8 lyxhelikoptrar för VIP-personer och 50-100 transport- och stridshelikoptrar till försvar. Huvudstriden om denna beställning, som är värd flera miljarder PLN, kommer att stå mellan europeiska **NHIndustries** (ett samprojekt mellan **Eurocopter**, Agusta-Westland och **Stork Fokker**) och amerikanska **Sikorsky Aircraft**. Båda parterna utlovar en betydande tillverkning i Polen.

JÄRNVÄG Svensk fond köper tågteknikföretaget Axtone

Den nordiska kapitalförvaltaren **IK Investment Partners** (fd Industri Kapital) har köpt polska **Axtone**, Europas största tillverkare av tågstötdämpare, av det globala investmentbolaget **Advent International**. Affären ska godkännas av

myndigheterna och villkoren offentliggörs inte.

Advent köpte **Kamax**, Polens största tillverkare av buffertar, kopplingar och stötdämpare för tågagnar, under 2006 för att omedelbart slå ihop företaget med tyska **Keystone's Bahntechnik** (se nr 343 sid 11). Det senare företags starka position i Europa och Mellanöstern i kombination med Kamax' dominans i Centraleuropa har skapat Europas största företag i branschen med huvudkontor i Kanczuga 30 km öster om Rzeszow). Det leds av Marcin Kowalczyk, fd VD i det svenska industriföretaget **ABB**.

Axtone växer i både Västeuropa och på världens snabbast växande järnvägsmarknader i Ryssland, Ukraina, Kina och Indien. Omsättningen i Kamax vid köpet var 24 milj. EUR, och den kombinerade försäljningen i företagen var 60 milj. EUR under 2006. I år räknar Axtone med att siffran blir 70 milj. EUR.

IK Investment Partners är en europeisk kapitalförvaltare med svenska rötter. Företaget har hittills tagit in 5,7 mdr. EUR, varav 1,7 mdr. EUR i den senaste fonden IK2007. Sedan 1989 har IK köpt 67 företag, och den nuvarande portföljen omfattar 20 företag med en samlad omsättning på cirka 7 mdr. EUR.

IK investerar främst i medelstora företag med stark kassa och vinstförbättringspotential och arbetar i mogna industrier med fundamental tillväxt. Övertaget av Axtone är IKs första direktin-

vestering i Centraleuropa och signalerar en utökning av investeringsfokus till Polen, Slovakien, Ungern, Tjeckien och Baltikum, vid sidan av Benelux, Frankrike, Tyskland och Skandinavien.

"Det är vår första investering i regionen, inget mer är på gång för tillfället, men vi övervakar marknaden och länderna ifråga," säger Charlotte Laveson, presschef vid IK, till *news2biz* POLAND.

"När vi går in i en investering, har vi som mål att vidta ett antal åtgärder, som vi har klara för oss från början. Det gäller organisk tillväxt, optimering av affärsprocessen, men det kan också vara fusioner och samarbete med andra IK-företag," säger hon.

IKs ägandeperspektiv ligger vanligtvis inom 3-7 år. IK har investerat i ett antal företag, som i sin tur har satsat stort i Polen och Baltikum, men Axtone är bolagets första direktinvestering i Centraleuropa.

Axtone är också IKs första investering i järnvägsindustrin, som väntas få en betydande tillväxt på grund av stora infrastrukturprojekt, miljöhänsyn, höga bränslekostnader och stigande transportvolymerna.

Vi har talat med

Charlotte Laveson charlotte.laveson@ikinest.com
Telnr +46 8 678 9551 (direkt)

Kinesisk biltillverkare bygger jättefabrik i Polen

Kinesiska **Jiangling Motors Company** (JMC) vill bygga den första kinesiska bilfabriken i Europa på polsk mark. Åtminstone var det denna idé som diskuterades med den polske ekonomiministern Waldemar Pawlak och investeringsbyrån PaliIZ i mitten av september. Pawlak sade i dagstidningen *Rzeczpospolita* att Polen erbjuder en investeringsplats om 300 ha utanför Opole till projektet.

Nyheten om de kinesiska planerna har bekräftats av den holländske bilhandlaren Peter Bijvelds, chef för **Landwind Motor Corporation**, som representerar JMC i Europa. JMC sägs planera en tillverkning på 400 000 bilar om året i Europa, vilket är ungefär lika mycket som Polens största biltillverkare **Fiat Auto Poland**. Italienarna har investerat 1,2 mdr. USD i Polen hittills, vilket ger en antydning om projektets storlek. Men flera analytiker som *news2biz* talat med i Kina har svårt att tro på historien.

Statliga JMC, där **Ford Corporation** har 30%, är kanske mest känt utanför Kina för SUVen *Landwind* SUV, kopierad efter *Opel Frontera*. Bilen blev berömd under 2005, då ett antal Landwind köptes in för krocktester av Allgemeiner Deutscher Automobile Club (ADAC), en inflytelserik tysk organisation, vars betyg-

system har blivit allmänt accepterat för bilar, som säljs i Europa.

"En mer än komplett SUV för halva priset" – lyder den holländska reklamen för Landwind. JMC har inte meddelat vilka modeller som ska tillverkas vid den polska fabriken.

Foto: Landwind Motor Corporation

Resultaten av testerna var enligt media "katastrofala". I frontalkrockstestet fick Landwind det sämsta betyget någonsin i krocktesternas historia. Tillverkaren har därefter gjort förbättringar, som gjorde att Landwind kunde säljas i Europa, men den omfattande misstron mot kinesiska bilar kvarstår.

Med tillverkning i Europa skulle de kinesiska biltillverkarna tvingas betala europeiska löner och skatter, vilket i slutändan kan undergräva den grundläggande fördel kinesiska bilar har mot europeiska konkurrenter - priset.

Mer om biltillverkare: nr 396 sid 13

I KORTHET

• **FLYGBOLAG** Det ungerska lågprisbolaget **WizzAir** planerar att öka antalet passagerare med 38% till 5,8 milj. i år, varav 3,7 milj. på linjer till och från Polen, en ökning med 32% på årsbasis. Ungrar-

na har övertagit en hel del linjer, som på senare tid övergivits av polska **Centralwings**, som ska fokusera på charterflyg (se nr 398 sid 14). WizzAir har 38% av den polska lågprismarknaden. Polska LOT planerar att transportera 4,1 milj. passagerare i år.

ENERGI & MILJÖ

EL Statliga Enea till börsen i oktober

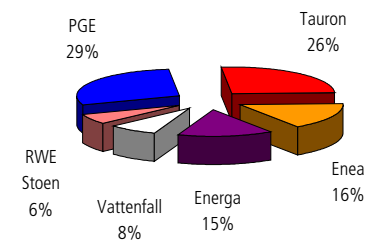
Oron på börsen har avskräckt många företag från att söka kapital via börsen, men staten är fast besluten att köra i gång privatiseringen av den polska energiindustrin. Det första statliga kraftbolaget, Poznan-baserade **Enea**, ska noteras vid Warszawa-börsen den 21 oktober.

Enligt departementet för offentlig egendom drömmer investerarna om Enea-aktier, eftersom bolaget kommer att hamna i storföretagsindex WIG20 och energiindustrin har uppvisat en betydande motståndskraft mot marknadens svängningar.

Börsnoteringen kommer bara att omfatta nya aktier i Enea, motsvarande 30% av företagets utökade aktiekapital. De utestående aktierna ska säljas under 2009. Bolaget hoppas få in 2-3 mdr. PLN i börsnoteringen, pengar som kommer väl till pass för att inleda efterlängtda investeringar.

Viktiga framtidsprojekt är byggandet av en ny panna vid kraftverket i Kozenice med en kapacitet på 800-1 000 MW, och en större utbyggnad av distributionsnätet. Kostnaden för Kozenice II beräknas till 4,8 mdr. PLN och projektet ska vara klart till 2015.

Polska energibolag Andel av elproduktionen

Källa: Towarowa Gielda Energii

Bolaget planerar också ett joint ventureprojekt i samarbete med lignitgruvan i Konin. De två bolagen vill starta nya gruvor i Gubin och Brody vid den polsk-tyska gränsen samt ett kraftverk på platsen. Den beräknade prislappen på gruvinvesteringen är 5 mdr. PLN och 4 mdr. PLN för kraftverket på 1 000 MW. För närvarande har **Vattenfall** ett liknande kraftverk på den tyska sidan av gränsen. Svensarna var intresserade av en utvidgning av verksamheten till Polen, men Enea och Konin hann före med ett avtal. Projektet ska genomföras under de kommande tio åren och ger 3 000 nya jobb.

Listan över investerare, som är intresserade av att köpa kontrollpaketet i Enea nästa år omfattar några av Europas ledande energibolag, till exempel tyska **RWE**, svenska Vattenfall, tjeckiska CEZ och polska **PGNiG**.

Eneas kraftverk står för cirka 9% av den polska elproduktionen, medan bolagets andel av eldistributionen är 16%. Bolaget är intresserat av att köpa aktier i kraftbolaget **ZE PAK** av börsbolaget **Elektrim**. Det senare har 40% i företaget, men planerna för företaget är ganska oklara. Eneas omsättning ligger kring 7 mdr. PLN.

Nästa kraftbolag till börsen efter Enea blir **Polska Grupa Energetyczna** (PGE). Det finns ännu inga detaljer, eftersom departementet inte vill dra uppmärksamhet från Enea. Enligt de senaste uppgifterna kommer PGE att börsnoteras i första kvartalet 2009 och nyemissionen kommer att vara värd 1,5-2 gånger så mycket som Eneas.

Andra stora energiföretag som ska privatiseras i början av nästa år är lignitgruvorna **Konin** och **Adamow** och kraftbolaget **ZE PAK**. Staten ska också sälja sina aktier i polska kemiföretag som **Tarnow**, **Kedzierzyn**, **Police**, **Pulawy** och **Ciech**.

Mer om nya kraftverk: nr 395 sid 14

I KORTHET

• **PRIVATISERING** Det tjeckiska energibolaget **CEZ** har nått en överenskommelse med departe-

mentet för offentlig egendom om köp av 25% i kraftverket Skawina för 93 milj. PLN, vilket betyder en ökning av ägandet i företaget till 99,98%. CEZ köpte en majoritet i Skawina av amerikanska **PSEG** 2006 (se nr 367 sid 14).

• **GRÖN ENERGI** **Zajaczkowo Windfarm**, ett samprojekt mellan japanska **Mitsui** och **J-Power**, har färdigställt en vindpark på 48 MW utanför Slupsk (se nr 369 sid 14) för 74 milj. EUR. De 24 turbinerna kommer att producera 106-110 GWh el om året.

EKONOMI & POLITIK

VALUTA

Polen inför euron om fyra år, säger Tusk

Premiärminister Donald Tusk överraskade åhörarna under Ekonomiskt Forum i Krynica genom att säga att Polen kommer att införa euron till slutet av 2011, vilket fick zlotyn att stiga mot den europeiska valutan och bäddade för en stor politisk strid.

"Vårt mål är 2011," sade Tusk. "Det blir en svår uppgift, men den är inte omöjlig." Senare förtydligade han att han i själva verket menade att Polen ska vara redo att införa den gemensamma valutan 2011, snarare än att sätta datum för införandet.

Under senare år har den polska regeringen undvikit tydliga uttalanden om datum för införandet av euron, även om det finns ett löfte om att den gemensamma valutan ska införas i Polens avtal

om EU-inträde. Den sittande regeringen, som leds av Tusks företagsvänliga Medborgarplattform, **PO**, har länge sagt att införandet av euron skulle kunna ske runt 2013, men den har vägrat att sätta ett konkret datum för valutaväxlingen.

Den konservativa oppositionen (**PiS**) har inte öppet satt sig emot euron, men partiets nonchalanta attityd har allmänt tolkats som skepsis mot projektet. Det ser ut som om Polen kommer att tvingas ändra författningen för att kunna införa euron, vilket skulle innebära att regeringspartiet behöver fler röster i parlamentet. Om **PiS**-ledaren Kaczynski går emot ett sådant förslag, kan resultatet bli en långvarig politisk strid om eurons införande över huvud taget. Kaczynski har redan antytt att en folkomröstning skulle vara på sin plats.

Under en presskonferens, som hölls tillsammans med premiärminister Tusk, sade centralbankschefen Slawomir Skrzypek (som fick tjänsten under **PiS**-regeringstid) att banken och regeringen ska arbeta tillsammans för att göra Polen redo för eurons införande till 2011. Finansminister Jan Vincent Rostowski har tidigare sagt att Polen kan gå med i valutasamarbetet **ERM II** under 2009. EU-länder som inte har infört euron väntas delta i **ERM II** i minst två år före inträdet i eurozonen. Så för att införa euron under 2011 skulle Polen behöva gå med i **ERM-II** i mitten av nästa år. Det kommer att driva zlotyn till nya höjder.

ERM betyder Exchange Rate Mechanism och är ett valutaväxlingssystem, där zlotyn måste stå relativt stabil mot euron. Tidigare har inträde i systemet utlöst intensiva spekulationer i valutan som går med i systemet.

Maastricht-kriterierna

Krav för inträde i eurozonen

Inflation: högst 1,5 procentenheter högre än de tre länder i EU som har lägst inflation.

Budgetunderskott: förhållandet mellan årsunderskottet och bruttonationalprodukten (BNP) får inte överstiga 3% i slutet av föregående budgetår. Om så inte är fallet, ska förhållandet ligga nära 3%. Vissa undantag kan tillfälligt göras.

Statsskulden: Statsskulden får inte vara mer än 60% av BNP i slutet av föregående budgetår. Även om målet inte kan nås på grund av särskilda omständigheter, måste andelen minska väsentligt och närma sig referensvärdet i tillfredsställande takt.

Valutakurs: Ansökande länder ska ha varit med i valutaväxlingssystemet **ERM II** i den europeiska monetära unionen **EMS** i två år och får inte devalvera sin valuta under denna tid.

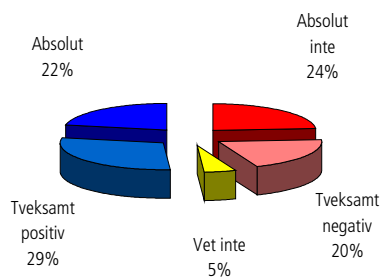
Långa räntan: den nominella långa räntan får inte ligga högre än 2 procentenheter högre än de tre länder som har lägst inflation.

I korthet betyder det att Polen kan uppfylla Maastricht-kraven till 2011 och att införandet av euron kan ske 2012. Marknaden välkomnar Tusks uttalande. En hel del kommer att bero på hur starkt den globala recessionen påverkar den polska ekonomin. Polen har hittills gjort anmärkningsvärt bra motstånd mot den europeiska nergången, och till skillnad

från de baltiska ekonomierna har landet lyckats kontrollera konsumentpriserna. Men en starkare betoning av låg inflationen kan leda till en striktare penningpolitik.

Eurostödet i Polen, %*

"Tycker du att Polen ska ersätta zlotyn med euro inom den närmaste framtiden?"

*) 79% av de tillfrågade vill ha folkomröstning i frågan
Källa: GfK Polonia

Inga fler lätta vinster för företagen, enligt GUS

Enligt Statistiska centralbyrån GUS, steg de finansiella nettoresultaten i de polska icke-finansiella företagen bara med 3,6% i jan-juni, jämfört med 39% i samma period 2007. Siffrorna från GUS täcker företag med minst 50 anställda.

Nästan 72% av företagen var lönsamma under perioden och nettovinsten var 52,5 mdr. PLN. Under första halvåret var andelen lönsamma företag 75%. Den starka zlotyn gav sämre resultat för exportföretagen. Under 2007 gick nästan 80% av exportföretagen med vinst, men ett år senare hade siffran sjunkit till 73%.

Eftersom prognoserna för Polens partners i utrikeshandeln är ganska dystra, bör exportindustrin förbereda sig på tuffa tider.

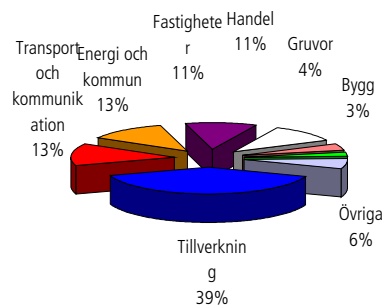
Polska icke-finansiella företag Nyckeltal, mdr. PLN (H1 2007/2008)

Post	H1 2007	Årsbasis	H1 2008	Årsbasis
Intäkter	803	+16%	920	+15%
Kostnader	777	+15%	865	+15%
Nettoreultat	43	+39%	44	+4%
Nettovinst	48	+32%	53	+9%
Nettoförlust	6	-2%	8	+48%

Källa: Statistiska centralbyrån GUS

När det gäller investeringar ökade de polska företagen sina satsningar med nästan 19% på årsbasis under första halvåret. Totalsiffran var 46,2 mdr. PLN, där 22,9 mdr. PLN (+21%) investerades i maskiner och utrustning, 16,3 mdr. PLN (+21%) i byggnader och 6,5 mdr. PLN i fordon (+7.2%).

Nyinvesteringar i polska företag Andel efter industri, 1H 2008

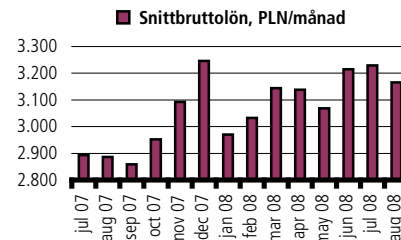

Källa: Statistiska centralbyrån GUS

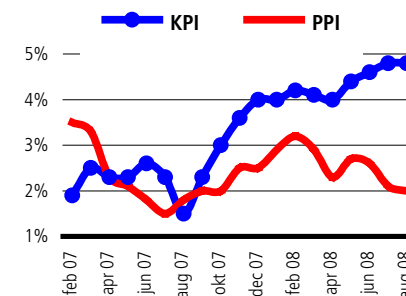
Investeringsökningen på årsbasis var störst inom koks- och oljeindustri med 63%, icke-metall (50%), gas och energi (37%), bilföretag (32%), bygg (32%) och handel (30%). GUS påpekar att investeringarna faller i industrier, som påverkas av den starka zlotyn.

I KORTHET

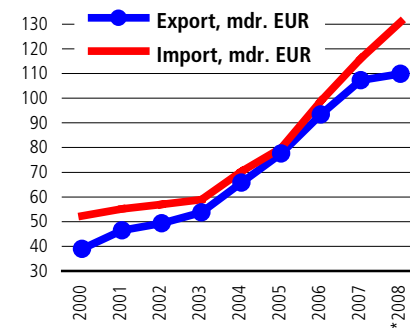
- **LÖNER** Snittbruttolönen i augusti var 3 165 PLN, en ökning med 9,7% på årsbasis och en minskning med 2% mot juli. Under åtta månader steg löner med 11,3% på årsbasis.

INFLATIONEN i augusti låg kvar på samma nivå som månaden före, 4,8%, och enligt flera ekonomer kommer den inte att stiga i år. Siffran ligger under genomsnittsprognosen på grund av lägre priser på livsmedel, vilka sjönk med 1,6% mot juli, och bränsle, vilka minskade med 1,9% på månadsbasis. Producentinflationen minskade från 2,1% i juli till 2% på årsbasis i augusti.

- **UTRIKESHANDEL** Underskottet i betalningsbalansen var 1,22 mdr. EUR i juli, jämfört med 2,29 mdr. EUR i juni och 1,25 mdr. EUR för ett år sedan, meddelar centralbanken NBP. Handelsunderskottet var 1,56 mdr. EUR, jämfört med 1,7 mdr. EUR en månad tidigare och 1,3 mdr. EUR i juli 2007. Exporten steg med 22,7% på årsbasis i juli, medan importen ökade med 22,4%.

*) augusti 2007-juli 2008

L Ö N

Månadslön i snitt i PLN (kolumn A)

Månadslön i snitt indexreglerad (kolumn B)

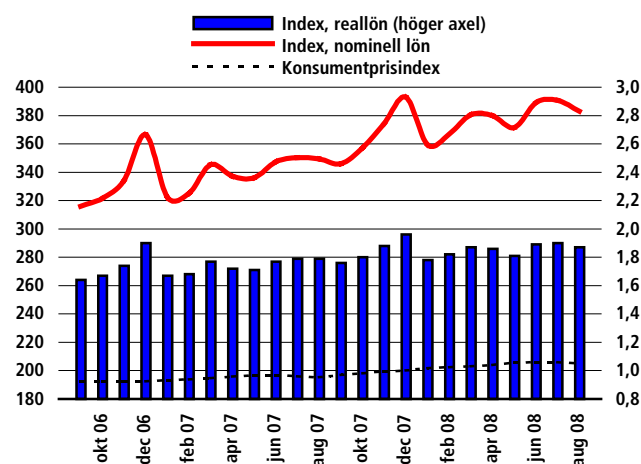
Sektor	Bruttolön före sociala avgifter *							
	Maj 2008		Jun 2008		Jul 2008		Aug 2008	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Kolgruvor	4.341	252	5.980	347	5.134	298	n/a	n/a
Livsmedel	2.624	350	2.735	365	2.731	364	n/a	n/a
Textil	2.061	338	2.099	344	2.179	357	n/a	n/a
Papper och cellulosa	3.102	509	3.112	510	3.295	540	n/a	n/a
Kemikalier	3.977	652	4.033	661	4.263	699	n/a	n/a
Maskiner	3.158	518	3.271	536	3.321	544	n/a	n/a
Vatten, värme och gas	3.883	637	4.111	674	4.301	705	n/a	n/a
Bygg	3.240	531	3.341	548	3.462	568	n/a	n/a
Hotell och restaurang	2.262	371	2.235	366	2.236	367	n/a	n/a
Detaljhandel	2.269	372	2.304	378	2.296	376	n/a	n/a
Träindustri	2.182	358	2.206	362	2.287	375	n/a	n/a
Transport, kommunikation	3.310	543	3.403	558	3.445	565	n/a	n/a
Riksgenomsnitt	3.069	372	3.215	389	3.229	391	3.165	383

Tabellen visar genomsnittslöner i näringsföretag, både för funktionärer och arbetare, hos såväl privata som statsägda företag. Lönerna inom offentlig administration framgår inte.

*) Vidare ska arbetsgivaren betala sociala avgifter på totalt ca 21%.

Se nr 202 sid 11 och nr 374 sid 16 för fler upplysningar om beräkningen av sociala skatter.

R E A L L Ö N

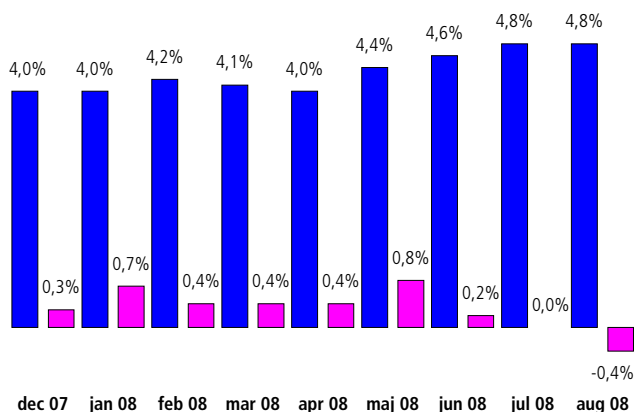

Anm: Diagrammet visar utvecklingen för den riksgenomsnittliga bruttolönen och inflationen. Avståndet mellan de två graferna kan ses som den genomsnittliga reallöneökningen jämfört med januari 1996. Axlarna anger ett index för reallönen. Om index överstiger 1 innebär det att lönen ökat mer än inflationen jämfört med januari 1996.

Anm: Januari 1996 = index 100. Källa: GUS.

I N F L A T I O N

■ Löpande 12 månader ■ Månad för månad

Källa: Polens statistiska centralbyrå, GUS.

Kalenderår som snitt

2003	2004	2005	2006	2007	2008*
1,9%	3,5%	2,1%	1,0%	2,5%	4,4%

*) Januar-august

Löpande 12 månader = Index 100 (A)

Föregående månad = index 100 (B)

Sektor	Jun 2008		Jul 2008		Aug 2008	
	A	B	A	B	A	B
Livsmedel	107,6	99,4	107,8	98,9	106,9	98,4
Alkohol och tobak	105,8	100,7	105,6	101,1	106,4	101,8
Kläder	93,4	99,7	92,9	98,3	92,4	98,2
Resekostnader	104,7	102,0	105,0	100,5	104,3	99,2
Boende	107,5	100,3	107,8	100,4	108,0	100,3
El och gas	110,0	100,3	110,6	100,6	110,9	100,5
Post / telekommunikation	98,7	100,4	98,8	100,1	100,7	99,7
Konsumentprisindex	104,6	100,2	104,8	100,0	104,8	99,6

R Ä N T O R

Warsaw Inter Bank Offered Rate (WIBOR)

Dag för dag	1 vecka	1 månad	3 månader	6 månader
6,28%	6,29%	6,36%	6,61%	6,65%

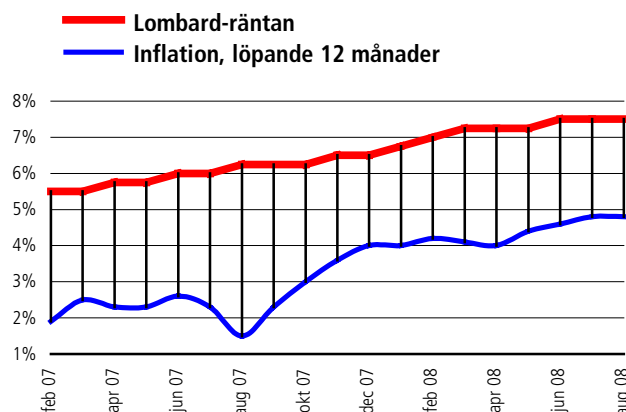
Källa: Polska centralbanken, Narodowy Bank Polski, per 19 september 2008.

Bankernas utlåning till företag i PLN

Löptid	Feb 2008	Mar 2008	Apr 2008	Maj 2008	Jun 2008	Jul 2008
Under 1 år	6,8%	7,0%	7,3%	7,4%	7,6%	7,7%
1 till 5 år	6,9%	7,0%	7,3%	7,4%	7,5%	7,7%
Över 5 år	6,5%	6,5%	6,7%	6,8%	6,9%	7,1%
Snitt	6,7%	6,8%	7,0%	7,1%	7,2%	7,4%

Källa: Polska centralbanken, Narodowy Bank Polski. Snittet för inrapporterad utlåning.

R E A L R Ä N T A

INDUSTRIPRODUKTION

Per månad	Maj 08	Jun 08	Jul 08	Aug 08
Index 100 = Föregående månad	91,6	105,1	96,8	91,9
Index 100 = Föregående år	102,4	107,3	105,9	96,3
Per år	2004	2005	2006	2007
Index 100 = Föregående år	112,3	104,0	111,8	109,7

BETALNINGSBALANSEN

(utdrag angett i mio USD)	2006	2007	Jun 2008	Jul 2008
Handelsbalansen	- 5.542	- 8.749	- 1.706	- 1.563
Tjänster	1.747	3.568	4	146
Direkta investeringar, netto	15.171	13.688	-294	1.161
Saldo, löpande poster	- 8.809	- 11.280	- 2.292	- 1.222
BB-underskott i % av BNP *	3,2%	3,7%	4,5%	4,4%

BNP

	Realtillväxt 12 månader	BNP i årets priser i		BNP per capita i USD
		mdr PLN	mdr USD	
2:a kvrt 2008	+ 5,8%	308,469	n/a	n/a
1:a kvrt 2008	+ 6,1%	294,054	n/a	n/a
4:e kvrt 2007	+ 6,3%	329,697	n/a	n/a
3:e kvrt 2007	+ 6,5%	288,237	n/a	n/a
2:a kvrt 2007	+ 6,5%	281,203	n/a	n/a
1:a kvrt 2007	+ 7,3%	267,583	n/a	n/a
2009 **	+ 5,0%	n/a	n/a	n/a
2008 **	+ 5,5%	n/a	n/a	n/a
2007 *	+ 6,6%	1.166,721	n/a	n/a
2006	+ 6,2%	1.060,194	341,180	8.857
2005	+ 3,6%	983,302	302,400	7.933
2004	+ 5,3%	924,538	252,800	6.623

*) GUS' preliminära beräkning **) Finansdepartementets prognoser.

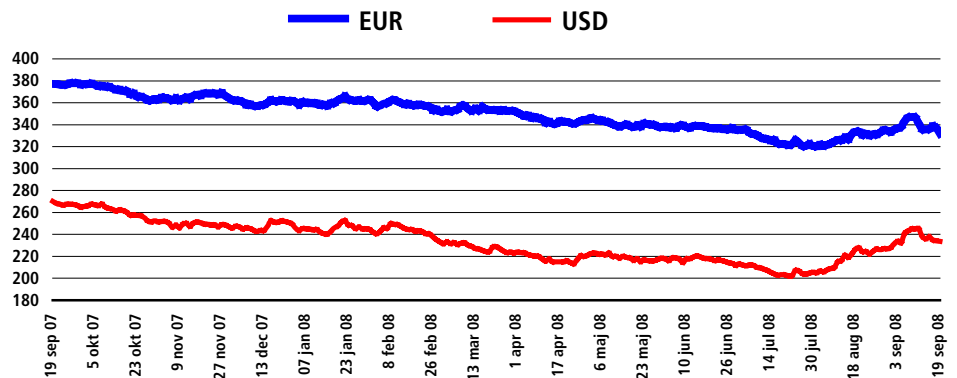
Källa: Polska centralbanken, Narodowy Bank Polski och Polens statistiska centralbyrå, GUS.

Till tabellen till vänster: *) BRE Banks prognos.

VALUTA

Kurser per 19 sep 2008

	Centralbanken Snitt
100 USD	233,81
100 EUR	331,63
100 GBP	419,94
100 CHF	207,91
100 DKK	44,45
100 SEK	34,62
100 NOK	40,06
100 CAD	219,58
1.000 JPY	217,24
100 AUD	188,95
100 CZK	13,78
1.000 HUF	137,96

Källa: Polska centralbanken, Narodowy Bank Polski.

HANDELSUTBYTE

Polens tio största exportmarknader i miljoner PLN

(rangordning för 2007)

Nr	Land	Jan-jul 2008	Andel	2007	Andel
1	Tyskland	58.705	24,8%	100.120	25,9%
2	Italien	15.142	6,4%	25.536	6,6%
3	Frankrike	15.071	6,4%	23.556	6,1%
4	Storbritannien	13.547	5,7%	22.969	5,9%
5	Tjeckien	13.074	5,5%	21.421	5,5%
6	Ryssland	12.341	5,2%	17.850	4,6%
7	Ukraina	9.060	3,8%	15.293	4,0%
8	Holland	9.240	3,9%	14.801	3,8%
9	Sverige	7.532	3,2%	12.435	3,2%
10	Ungern	6.749	2,9%	11.232	2,9%

Polens tio största importmarknader i miljoner PLN

(rangordning för 2007)

Nr	Land	Jan-jul 2008	Andel	2007	Andel
1	Tyskland	65.681	23,4%	109.874	24,1%
2	Ryssland	28.323	10,1%	39.798	8,7%
3	Kina	20.444	7,3%	32.596	7,1%
4	Italien	18.659	6,6%	31.328	6,9%
5	Frankrike	14.091	5,0%	23.362	5,1%
6	Tjeckien	10.448	3,7%	15.813	3,5%
7	Holland	9.362	3,3%	15.601	3,4%
8	Storbritannien	7.806	2,8%	14.212	3,1%
9	Belgien	6.695	2,4%	11.585	2,5%
10	Sydkorea	6.647	2,4%	10.683	2,3%

Produktgrupper enligt SITC	EXPORT i miljoner PLN				IMPORT i miljoner PLN					
	Jan-jun 2008	Andel	Jan-jun 2007	Andel	2007	Andel	Jan-jun 2008	Andel	2007	Andel
Livsmedel och levande djur (0)	16.122	8,0%	15.006	8,0%	32.297	8,4%	12.936	5,4%	23.984	5,3%
Alkohol och tobak (1)	1.758	0,9%	1.487	0,8%	3.231	0,8%	1.010	0,4%	2.612	0,6%
Råvaror (exkl. bränsle) (2)	4.785	2,3%	4.591	2,4%	8.827	2,3%	7.292	3,0%	6.507	2,9%
Bränsle etc. (3)	7.976	4,0%	7.184	3,8%	14.654	3,8%	26.896	11,2%	19.800	9,0%
Animaliska och veg. oljor (4)	288	0,1%	373	0,2%	759	0,2%	838	0,3%	620	0,3%
Kemiska produkter (5)	15.424	7,7%	13.718	7,3%	28.200	7,3%	31.755	13,3%	29.884	13,5%
Förädlade varor, halvfabrikat (6)	45.062	22,3%	44.880	23,8%	89.272	23,3%	47.016	19,6%	48.816	22,1%
Maskiner och transportmedel (7)	85.022	42,3%	76.669	40,7%	156.210	40,7%	86.250	35,9%	78.845	35,8%
Färdigförädlade varor (8)	25.020	12,3%	24.569	13,0%	50.273	13,1%	20.295	8,5%	17.958	8,1%
Oklassificerat (9)	164	0,1%	89	0,0%	174	0,1%	5.861	2,4%	5.430	2,5%
TOTALT	201.621	100%	188.566	100%	383.897	100%	240.149	100%	220.773	100%

Källa: Polens statistiska centralbyrå, GUS, Główny Urząd Statystyczny.

REGIONAL STATISTIK

Polens 16 regioner (största städerna inom parentes)	Industriproduktion		Månadslön i PLN		Arbetslöshet		Nya lägenheter	
	Jan-jul 2008 *1) Industri	Bygg	Jan-jul 2008 *2) Industri	Bygg	Juli 2008 Totalt	%	Jan-jul 2008 Totalt	Index *1)
Dolnoslaskie (Wroclaw)	117,1	126,9	3.357,2	3.358,90	106.500	9,9%	6.319	149,9
Kujawsko-Pomorskie (Bydgoszcz, Torun)	101,3	129,3	2.669,7	2.780,53	105.200	13,1%	3.920	131,8
Lubelskie (Lublin)	118,9	142,6	2.715,3	2.539,98	97.300	10,9%	3.316	112,1
Lubuskie (Zielona Gora)	109,3	133,2	2.628,2	2.667,44	42.700	11,7%	1.919	119,1
Lodzkie (Lodz)	111,7	116,4	2.642,8	2.764,50	100.800	9,5%	3.448	117,8
Malopolskie (Krakow)	114,3	136,2	3.026,2	2.929,42	91.400	7,2%	7.908	118,6
Mazowieckie (Warszawa)	104,5	113,3	3.728,1	4.416,65	182.900	7,6%	20.393	146,0
Opolskie (Opole)	101,8	108,2	2.941,6	2.977,21	33.100	9,3%	652	105,5
Podkarpackie (Rzeszow)	104,8	116,4	2.602,0	2.525,93	110.700	12,7%	2.859	107,0
Podlaskie (Bialystok)	107,3	128,1	2.690,1	3.112,13	41.500	9,1%	1.725	113,3
Pomorskie (Gdansk-Gdynia)	108,3	131,9	3.215,7	3.283,23	68.200	8,6%	6.980	127,2
Slaskie (Katowice)	124,4	124,6	3.653,0	3.067,84	124.900	7,1%	6.233	122,4
Swietokrzyskie (Kielce)	112,0	132,8	2.818,6	2.541,19	74.000	13,5%	1.079	111,9
Warminsko-Mazurskie (Olsztyn)	105,3	132,4	2.519,1	2.663,50	79.400	15,7%	2.987	108,5
Wielkopolskie (Poznan)	106,5	140,4	2.918,0	3.170,40	86.300	6,2%	8.732	134,2
Zachodniopomorskie (Szczecin)	101,7	128,8	2.820,8	2.970,83	78.000	12,9%	3.738	109,5
Riksgenomsnitt	108,0	124,0	3.131,80	3.258,51	1.422.900	9,4%	82.208	127,7

*1) Index 100 = samma period ett år tidigare.

*2) Vidare ska arbetsgivaren betala sociala avgifter på totalt ca 21%. Se nr 202 sid 11 för genomgång av arbetsgivarens resp arbetstagarens sociala avgifter.

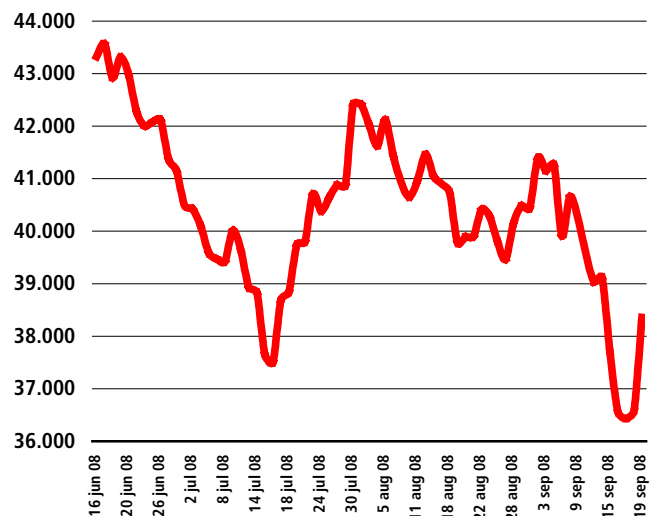
Källa: Polens statistiska centralbyrå, GUS, Główny Urząd Statystyczny.

AKTIER

Warsaw Stock Exchange

WIG 20 aktier	Kurs 19 sep 08	Ändring 5 sep 08	Ändring slutet av -07
↘ Agora	28,00	- 5%	- 50%
↘ Asseco Poland	59,70	- 8%	- 19%
→ Bioton	0,42	0%	- 53%
↘ BRE	325,00	- 3%	- 36%
↘ BZWBK	162,80	- 4%	- 35%
↘ Cersanit	16,50	- 8%	- 51%
↘ CEZ	145,90	- 7%	- 20%
↘ Getin	9,39	- 3%	- 36%
↘ GTC	23,60	- 6%	- 47%
↘ KGHM	59,95	- 11%	- 43%
↘ Lotos	25,56	- 5%	- 43%
↘ PBG	234,00	- 9%	- 24%
↘ Pekao	171,00	- 1%	- 25%
↘ PGNiG	3,24	- 5%	- 36%
↗ PKN Orlen	33,68	+ 7%	- 35%
↘ PKO BP	44,87	- 2%	- 15%
↗ Polimex-Mostostal	5,64	+ 4%	- 34%
→ Polnord	52,95	0%	- 63%
↘ TP SA	22,30	- 3%	- 1%
↘ TVN	16,00	- 8%	- 36%
↘ WIG-total index	38.360,99	- 4%	- 31%
↘ WIG 20-index	2.433,87	- 3%	- 30%

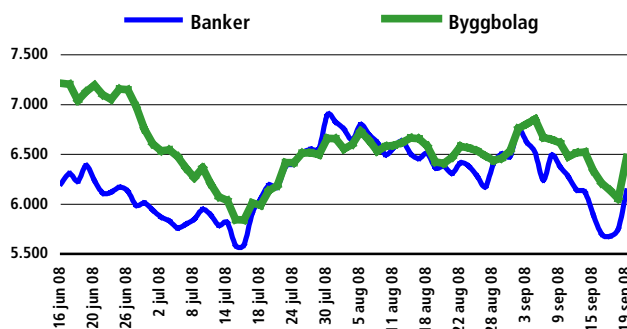
WIG totalindex senaste tre månaderna

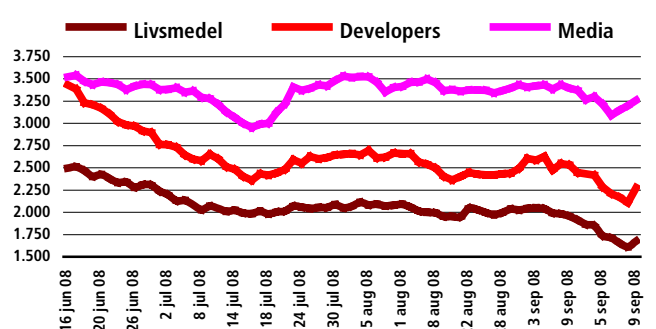
OBS! Alla kurser i PLN. WIG består av aktier noterade på WSE:s huvudmarknad.

Källa till all grafik: Warsaw Stock Exchange.

WSE branschindex, banker och byggbolag

WSE branschindex, livsmedel, developers, media

P R I S E R

Priser på nyckelvaror i PLN per 19 september 2008

Engrospriser	Lägsta	Högsta	Detaljpriser	Lägsta	Högsta
Mjöl, 1:a klass, 1 liter	1,63	1,85	Mjöl, 3,2%, 1 liter	1,77	1,88
Vete per tunna	53,00	65,00	Ost (typen Edam)	9,64	10,80
Råge per tunna	42,00	60,00	Grädde, 10-29%, 1 kg	4,40	6,18
Vetemjöl, 100 kg	87,60	100,40	Potatis (ny), 100 kg	30,00	50,00
Rågemjöl, 100 kg	82,60	94,90	Färsk kyckling, 1 kg	4,70	4,70
Biff, 1 kg	7,60	8,80	Kyckling filet, 1 kg	10,40	10,40
Svinkött, 1 kg	6,20	6,60	Svinkött, med ben	9,50	13,10
Dieselolja, 1 ton*	3,192	3,197	Dieselolja, 1 liter**	4,29	4,44
Bensin 98, 1 ton*	3,465	3,475	Bensin 98, 1 liter**	4,57	4,71
LPG gas, 1 liter	1,87	1,95	LPG gas, 1 liter**	2,20	2,30

*) plus 22% moms **) detaljpriser

Källa: Jordbruksdepartementet; Netbrokers, *Rzeczpospolita*.

D E T A L J H A N D E L

Utveckling i Polens detaljhandel, indexerad

Månad	Feb 08	Mar 08	Apr 08	Maj 08	Jun 08	Jul 08
Index 100 = föregående månad	100,3	111,8	102,9	98,1	102,4	101,8
Index 100 = samma månad året före	123,8	115,7	117,6	114,9	114,2	114,3
År	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Index 100 = föregående år	103,1	107,9	110,9	103,9	111,9	116,0

Källa: Polens statistiska centralbyrå, GUS, Główny Urząd Statystyczny.

P E N N I N G M Ä N G D

Peningmängd i milj PLN

	Apr 08	Maj 08	Jun 08	Jul 08	Aug 08
M0	103.999	98.619	113.699	108.316	108.995
M1	327.109	343.811	353.669	352.889	n/a
M2	581.983	589.309	595.558	605.561	n/a
Sedel- och myntomlopp (PLN)	79.951	80.698	81.911	82.672	83.552
Inlåning i PLN	501.916	508.662	513.318	522.213	530.587
Inlåning i utländsk valuta *	15.522	15.767	15.415	15.861	15.715

*) i milj EUR

M0 omfattar polsk valuta utgiven av centralbanken samt inlåning i samma.

M1 omfattar sedlar och mynt i omlopp (PLN) samt inlåning på anfordran.

M2 omfattar M1 samt inlåning med uppsägning och uppsparing. även i utländsk valuta.

Källa: Polska centralbanken. Narodowy Bank Polski.

K R E D I T

Finanssektorns nettoutlåning i milj PLN

Typ av lån	Mar 08	Apr 08	Maj 08	Jun 08	Jul 08
Utlåning till privata hushåll	279.915	285.458	290.582	299.489	302.227
Utlåning till företag	232.740	236.610	240.562	248.602	250.696
Utlåning till offentliga sektorn	186.027	189.979	193.352	197.642	199.300

Källa: Polska centralbanken. Narodowy Bank Polski.

news2biz

Newsletters to professionals
doing business in
Eastern Europe & China

NORTHROUP NEWSLETTERS

Bredgade 25 D

DK-1260 Copenhagen K

phone: +45 33 33 07 20

telefax: +45 33 33 07 91

e-mail: contact@news2biz.com

homepage: www.news2biz.com

news2biz **POLAND**
news2biz **LITHUANIA**
news2biz **LATVIA**
news2biz **ESTONIA**
news2biz **CHINA**

Published on-line every 2 weeks
in English, Swedish and Danish.

Investments, companies, market
trends, key figures. Independent
news research since 1991.

On-site journalists in Warsaw,
Vilnius, Riga, Tallinn and Beijing.
Main editorial staff in Copenhagen.

Publisher

John Bo Northrup
john@news2biz.com

Newsdesk Poland

Lech Kaczanowski
poland@news2biz.com

Staff and translators

Aleksander Slaw, Ulla Hinge
Peter Kyhn, Stefan Gehander
Marie Friis Kelstrup

Customer Service

Andrejs Visockis
customer@news2biz.com

Subscription prices e-access

3 months (5 issues) EUR 250
6 months (10 issues) EUR 440
12 months (20 issues) EUR 750

This edition completed

24 September 2008

Next issue on-line

8 October 2008

www.news2biz.com/poland/se/